

T.C.

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ORTAÖĞRETİM FEN VE MATEMATİK ALANLAR EĞİTİMİ

ANA BİLİM DALI

MATEMATİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MATEMATİK DERSİNDE BAŞARI VE BAŞARISIZLIK İLE
İLGİLİ ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ**

Tuğba BAHTİYAR

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mesut BÜTÜN

Sivas-2019

**MATEMATİK DERSİNDE BAŞARI VE BAŞARISIZLIK İLE
İLGİLİ ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ**

Tuğba BAHTİYAR

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

**Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Matematik ve Fen Bilimleri
Eğitimi Ana Bilim Dalı İçin Öngördüğü**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

olarak hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Mesut BÜTÜN

SİVAS

Mayıs-2019

KABUL VE ONAY

Tuğba BAHTİYAR'ın hazırlamış olduğu "Matematik Dersinde Başarı ve Başarısızlıkla İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri" başlıklı bu çalışma, 29.04.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, "Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Matematik Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr.Öğr.Üyesi Ercan ATASOY (Jüri Başkanı)

Dr.Öğr.Üyesi Mesut BÜTÜN (Danışman)

Dr.Öğr.Üyesi Handan DEMİRCİOĞLU (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../

Prof.Dr.Hakan KOÇ
Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu(Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- ✓ Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Ücret karşılığı başka kişilere yazdırmadığımı (dikte etme dışında), uygulamalarımı yaptırmadığımı,
- ✓ Bu tezin herhangi bir bölümünü Cumhuriyet Üniversitesi veya başka bir üniversitede, bir başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

.../.../...

Tuğba BAHTİYAR

ÖN SÖZ

Gerek ülkemizde gerekse uluslararası platformlarda matematik dersindeki başarı\başarısızlık hep tartışılan, araştırılan bir konu olmuştur. Genellikle öğrenci merkezli olarak ele alınan bu konuda alanda yeteri kadar çalışma olmaması şaşırtıcı bir durumdur. Bu çalışmaya başlanırken öğrencilerin matematik dersindeki başarısının artırılması için öncelikle matematik dersindeki başarısızlığın sebeplerinin saptanması gerektiği düşünülerek yola çıkılmıştır. Sadece öğrenci açısından değil öğretmen ve veli açısından da konuya bakılması gerektiği düşünülerek matematik dersindeki başarısızlığın sebepleri öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri üzerinden incelenmeye çalışılmıştır.

ÖZET

BAHTİYAR Tuğba. Matematik Dersinde Başarı ve Başarısızlık İle İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2019

Akademik başarı söz konusu olduğunda öğrencilerin matematik dersindeki başarısı genellikle ön plana alınmaktadır. Gerek ülkemizde gerekse dünyada; matematik dersinde başarının ne anlama geldiği, bu derste nasıl başarılı olunacağı, matematik dersindeki başarısızlığın nasıl aşılabileceği sorularına verilecek cevaplar matematik eğitimi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu sorulara öğrenci, öğretmen ve velilerin bakış açıları merkeze alınarak verilecek cevapların öğrencilerin matematik dersinde daha başarılı olmaları için önem taşıdığı düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı matematik dersindeki başarısızlığın nedenlerini öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri açısından incelemektir.

Bu çalışmada fenomenolojik araştırma yöntemi benimsenmiştir. Araştırmanın katılımcıları, Sivas il merkezinde ilköğretim, ortaokul ve lise düzeylerinden 6 öğrenci, bu öğrencilerin velileri ve 3'ü öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri öğrenci, öğretmen ve velilerle yapılan mülakatlar aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan veriler detaylı bir içerik analizine tabi tutulmuş ve bu analizler sonucunda öğrencilerin matematik dersi başarısı ve başarısızlıklarının nedenleriyle ilgili öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinde ortak noktalar belirlenerek genel temalara ulaşılmıştır. Her üç katılımcı grubu için, matematikte başarının hedefe ulaşmak olarak değerlendirildiği ve başarıda cinsiyet, arkadaş çevresi, öğretmen ve aile faktörlerinin etkisinin önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Matematik dersinde başarılı olmak için sıkı çalışmak gerektiği ve dersi sevmenin olumlu etkisinin olduğu çalışma sonucunda ulaşılan diğer ortak temalardır. Çalışmadan elde edilen bu sonuçlar ışığında, hem öğrencilerin matematik dersi başarılarını artırmaya hem de gelecekte bu yönde yapılacak araştırmalara yönelik öneriler ortaya konulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Başarı, Başarısızlık, Matematik Dersinde Başarı, Matematik Dersinde Başarısızlık

ABSTRACT

BAHTİYAR Tuğba. Student, teacher and parent opinions about success and failure in mathematics course, Master Thesis, Sivas, 2019.

The success of students in mathematics is generally emphasized when academic achievement is concerned. The answers to the questions about the success of the mathematics lesson, how to succeed in this course, and how to overcome the failure in the mathematics lesson are of great importance in terms of mathematics education. It is thought that the answers to these questions by taking the point of view of the students, teachers and parents are important for the students to be more successful in mathematics course. The aim of this study is to examine the reasons of the failure of the mathematics course in terms of the views of students, teachers and parents.

In this study, phenomenological research method has been adopted. The participants of the study consisted of 6 students from the primary, secondary and high school levels in the city center of Sivas, the parents of these students and 3 teachers. The data were collected through interviews with students, teachers and parents. The collected data is subjected to a detailed content analysis and as a result of these analyzes, the common themes of the students', teachers' and parents' opinions about the reasons for the success and failures of the students were determined and general themes were reached. For each three groups of participants, it was found that success in mathematics was considered as achieving the goal and the effect of gender, friends, teacher and family factors on success was important. Another common theme of the study is that it is necessary to work hard to be successful in the course of mathematics and to love the lesson is a positive effect. In the light of the results obtained from the study, suggestions were made to increase students' mathematics achievement and to make researches in this direction in the future.

Key Words: Success, Success in Mathematics, Failure in Mathematics Lesson

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans süresi boyunca beni her zaman güdüleyen, heyecanlı bir şekilde çalışmaya odaklanmamı sağlayan, fikirleri ile çalışmama değer katan kıymetli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Mesut Bütün'e, yüksek lisans eğitimim boyunca yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Handan Demircioğlu, Dr. Öğr. Üyesi Seval Işık ve Doç. Dr. Ahmet Sinan Özkan'a sonsuz teşekkür ediyorum.

Yüksek lisans sürecinde hem maddi hem manevi anlamda yanımda olduklarını hep hissettiğim aileme, yardımlarını esirgemeyen matematik öğretmeni Eftal Deveci'ye teşekkürlerimi sunuyorum.

ETİK SÖZÜ.....	ii
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
TABLOLAR.....	x
1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.5. Varsayımlar.....	3
2. BÖLÜM.....	4
2.1 Başarı.....	4
2.2. Matematik Dersinde Başarı ve Başarısızlık.....	5
2.3. Konu İle İlgili Çalışmalar.....	7
3. BÖLÜM.....	11
YÖNTEM.....	11
3.1. Araştırma Modeli.....	11
3.2. Çalışma Grubu.....	11
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	13
3.3.1. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	13
3.3.2. Pilot Çalışma.....	13
3.3.3. Mülakatlarda Kullanılan Sorular.....	15
3.4. Verilerin Analizi.....	18
3.5. Çalışmanın Geçerliliği ve Güvenilirliği.....	18
4. BÖLÜM.....	19
BULGULAR VE YORUM.....	19
4.1 Öğrenci Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular.....	20
4.1.1. Deniz.....	22
4.1.1.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı.....	22

4.1.1.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	23
4.1.1.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler	24
4.1.2. Elif	25
4.1.2.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	25
4.1.2.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	26
4.1.2.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler	26
4.1.3. Serhat	27
4.1.3.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	27
4.1.3.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	28
4.1.3.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler	29
4.1.4. Buğra	30
4.1.4.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	30
4.1.4.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	32
4.1.4.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler	32
4.1.5. Merve	33
4.1.5.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	33
4.1.5.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	35
4.1.5.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler	36
4.1.6. Cenk	37
4.1.6.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	37
4.1.6.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	39
4.1.6.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler	40
4.2. Veli Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular	41
4.2.1. Derya (Deniz'in velisi)	42
4.2.1.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	42
4.2.1.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	44
4.2.2. Esra (Elif'in velisi)	45
4.2.2.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	45
4.2.2.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	46
4.2.3. Beyza (Buğra'nın velisi)	47
4.2.3.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	47
4.2.3.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	48
4.2.4. Sıla (Serhat'in velisi)	49
4.2.4.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	49

4.2.4.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	50
4.2.5. Mustafa (Merve'nin velisi)	52
4.2.5.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	52
4.2.5.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	53
4.2.6. Caner (Cenk'in velisi).....	54
4.2.6.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	54
4.2.6.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	55
4.3. Öğretmen Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular.....	56
4.3.1. Hasan.....	57
4.3.1.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	57
4.3.1.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	59
4.3.1.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler.....	60
4.3.2. Tarık.....	60
4.3.2.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	60
2.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	62
4.3.2.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler.....	63
4.3.3. Erkan	64
4.3.3.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	64
4.3.3.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	65
4.3.3.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler.....	66
5. BÖLÜM	68
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	68
5.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı ile İlgili Sonuçlar	68
5.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşüncelere Dair Sonuçlar	69
5.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler.....	71
KAYNAKÇA.....	72
ÖZGEÇMİŞ	75
EKLER.....	76
EK1. Mülakat Soruları.....	76
EK2. Veli Bilgilendirme Formu.....	82
EK3. Araştırma İzni	83

TABLÖLAR

Tablo 1. Öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin isimleri ve okul düzeyleri.....	12
Tablo 2. Öğrencilerle yapılan mülakatlardan elde edilen bulgular.....	21
Tablo 3. Veli Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular.....	43
Tablo 4. Öğretmen Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular.....	58

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Çalışmanın bu ilk bölümünde araştırmanın problemi ve alt problemler; araştırmanın amacı, önemi ve sınırlılıkları ile varsayımlar ve çalışma içerisinde sözü edilen bazı kavramların tanımları okuyucuya sunulacaktır.

1.1. Problem Durumu

İnsanlık tarihini düşünecek olursak başarı ve başarısızlık kavramları sürekli insanların hayatlarında var olmuştur. Taş devrindeki insan için iyi bir av, bir komutan için savaşta kazandığı zafer, bir bebeğin kendi başına ayakta durduğu ilk an, bir dağcı için zorlu bir dağın zirvesine çıkmak ya da bir atlet için kendi rekorunu kırmak birer başarıdır. Bu örnekleri çoğaltmak ve başarı kavramının hayatımızda ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu görmek mümkündür. Başarıya belli ölçütler getirildiğinde insanların başarı ve başarısızlık anlayışları ortak bir paydada buluşabilmektedir. Örneğin; üniversite sınavlarında belirlenen baraj puanını geçemeyenler başarısız sayılmaktadır. Ya da puan usulüne göre eleme yapılan spor müsabakalarında puanı diğerlerinden az olanlar başarısız kabul edilerek elenmektedir. İnsanı başarılı ya da başarısız kılan daha başka birçok örnek bulunabilir.

Akademik başarı söz konusu olduğunda da ilk tartışılan ders matematiktir. Ülkemizde matematik eğitimi ve öğretiminde en önemli sorunlardan birisi matematik dersindeki başarısızlıktır. Türkiye’de 4. ve 8. sınıfların matematik başarı ortalaması TIMSS raporlarına göre her yıl artan bir eğilim gösteriyor olsa da dünya sıralamalarına bakıldığında matematik başarı düşük olan bir ülke olduğumuz hemen göze çarpmaktadır (TIMSS ön raporu, 2016). Öğretim programları yenilense de, öğretmen yetiştiren programlar revize edilse de bu sorun halen devam etmektedir. Çünkü öğrencilerin matematik dersinde neden başarısız olduğu problemine, derinlemesine verilerin elde edildiği somut araştırma bulgularına dayalı etkili çözümler henüz ortaya konulamamıştır. Matematik dersinde başarı ve başarısızlık konusunda çözüm üretmekte yetersiz kalınması öğrencileri de öğretmenleri de velileri de olumsuz yönde etkilemektedir. Üretilecek çözümler bu gruplarla görüşmeler yürütülerek belirlenebilir.

İfade edilen gerekçeler doğrultusunda araştırmanın problemi şu şekilde ifade edilebilir; Matematik dersinde başarı ve başarısızlıkla ilgili öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri nelerdir? Çalışmanın problemini daha ayrıntılı ve alt boyutlarda incelemek için aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Matematik dersinde başarı ve başarısızlık ile ilgili öğrenci görüşleri nelerdir?
2. Matematik dersinde başarı ve başarısızlık ile ilgili öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Matematik dersinde başarı ve başarısızlık ile ilgili veli görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin matematik dersinde başarılı ve başarısız olmalarıyla ilgili öğrenci, veli ve öğretmenlerin görüşlerini incelemektir. Matematik dersindeki başarı ve başarısızlık sadece öğrenciyi ilgilendiren bir konu olmadığı için öğrenci görüşlerinin yanında öğretmen ve veli görüşlerine de başvurulmuştur.

1.3. Araştırmanın Önemi

Matematik, hayatın her alanında karşımıza çıkmaktadır. Günlük hayatımızda bir problemle karşılaşınca çözüm yolları üretirken, bir yerden bir yere gitmemiz gerektiğinde en kısa yolu düşünürken, zekâ oyunları oynarken bile matematik yapıyoruz. Liseye Geçiş sınavı (LGS), Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı (YKS), Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitim Giriş Sınavı (ALES), Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) gibi merkezi sınavlarda matematik dersi yine büyük öneme sahip. Peki, hayatımızda böyle büyük bir yere sahipken ve fark etmeden de olsa günlük hayatta sıklıkla matematik yaptığımız halde neden matematik dersi birçok öğrencinin başarısız olduğu bir ders olmuştur? Bu soruya basit varsayımların ötesinde araştırma bulgularına dayalı cevaplar oluşturmak büyük bir öneme sahiptir. Çünkü eğer matematik dersindeki başarısızlığın sebepleri hakkında bilgi sahibi olunabilirse matematik öğretimi daha etkili olacak şekilde düzenlenebilir ve bu yolla da ülkemizdeki öğrencilerin matematik başarı düzeyleri arttırılabilir. Yapılan bu çalışma da işte tam bu noktada büyük öneme sahiptir. Çünkü alışma sadece öğrencilere değil, öğrencilerin yanı sıra velilerin ve öğretmenlerin de görüşlerini araştırma amacına sahiptir. Matematik dersinde başarılı olan öğrenciler neden başarılı, başarılarında hangi faktörler etkili veya matematik dersinde başarısız öğrencilerin başarısızlıklarında hangi faktörler söz konusu gibi sorulara cevap bulmak elbette ki öğretmen eğitimi programlarının düzenlenmesine de yön verecek kıymettedir.

Alanda öğrenci, öğretmen ve veli açısından durumu ele alan ve matematik dersindeki başarısızlığın sebeplerine cevap arayan böyle çalışmalar yok denecek kadar azdır. Konu bu kadar önemliken bu çalışmanın alandaki boşluğun küçük de olsa bir kısmını dolduracağı ve araştırmacıları yeni çalışmaların yapılmasına yönlendireceği düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma Sivas ilinde sosyo-kültürel açıdan orta düzeyde olan okullardan seçilen 2 ilkokul öğrencisi ve bu öğrencilerin velileri ile sınıf öğretmenleri, 2 ortaokul öğrencisi ve bu öğrencilerin velileri ile matematik öğretmenleri ve 2 lise öğrencisi ve bu öğrencilerin velileri ile matematik öğretmenleri olmak üzere toplamda 15 kişi ile sınırlı olacaktır.
2. Araştırmanın bulguları yapılacak derinlemesine mülakatlardan elde edilen bulgularla sınırlı olacaktır.

1.5. Varsayımlar

Araştırmada görüşlerine başvuru alan katılımcıların, yapılan mülakatlarda samimi ve içten bir şekilde, gerçek düşüncelerini sınırlayan süzgeçler kullanmadan soruları yanıtladıkları varsayılmaktadır.

2. BÖLÜM

2.1 Başarı

Başarının ne olduğu araştırıldığında karşımıza birden çok tanım çıkmaktadır. Turner (2007) başarıyı tanımlarken; başarının birey için değeri olan planlanmış hedefleri sürekli olarak yerine getirmek olduğundan bahsetmiştir. Başarının amaca ulaşmak olmadığını belirten Turner (2007), amaca ulaşmak için yapılan yolculuğun başarı olduğunu savunmuştur. Başarının, olağan olanı olağandışı bir şekilde iyi yapmak olduğunu belirtmiştir.. O halde Turner'in tanımından yola çıkarsak öncelikle insan kendine sürekli olarak hedefler belirlemeli ve o hedefleri yerine getirmelidir; ancak hedefi yerine getirmek değil o süreçte yaşadıkları onun asıl başarısıdır. Elmacıoğlu'nun tanımında ise kişinin belirlediği amaçlar doğrultusunda ulaştığı olumlu sonuç başarıdır (Elmacıoğlu, 2012). Bu tanımdan da başarının, insanı olumlu bir sonuca ulaştırması gerektiği anlaşılmaktadır. Başar (2001) ise, başarıyı tanımlarken bireyin istemesine, kendini inandırıp motive etmesine ve iradeli şekilde planlı, programlı çalışıp çaba göstererek hedefe ulaşmasına dikkat çekmiştir Kaya (2001)'nin başarı tanımında ise başarının, hedef olmadığı, yaşam boyu süren bir yolculuk olduğu ifade edilmiştir Yapılan tüm bu tanımlardan hareketle, bireyin amaçlarına ulaşabilmek için hayatı boyunca kendine hedefler belirleyip sonrasında inançla, istekle, gayretle çalışarak hedeflerine ulaşana kadarki süreçte kazandıklarına başarı diyebiliriz.

Çocukların başarılı olmasında etkili olan birçok faktör vardır. Bunlardan bazıları doğru beslenme, uyku düzeni, kendini tanımak, doğru belirlenmiş hedefler, zekâ, çaba, özgüven, sorumluluk sahibi olmak, verimli çalışmak, kuvvetli bir irade, dersleri sevmek, başarılı olma isteği ve çocuğun kendine olan inancıdır (Atmaca, 2010; Başgil, 2012; Ertuğrul, 2012; Saygılı, 2009; Temiz, 2014). Tüm bu faktörlerin yanında eğitimde ve başarıda cinsiyetin etkisi çalışmalarda yer bulmuştur (Deveci, 2014; TIMSS ön raporu, 2016; Armağan, 2004). Kız öğrenciler, gayretli çalışmaları sonucunda başarıya ulaşırken erkek öğrencilerin başarıya ulaşmasındaki gayretleri kız öğrencilere göre daha azdır. Kızların eğitimi önemli bir sorun olarak görmesi, erkeklere oranla daha yüksektir. Bunda temel iki sebep vardır. İlki toplumdaki kadın-erkek eşitsizliğinden dolayı kızların eğitim yoluyla aile içindeki ve toplumdaki statülerini değiştirmektir. İkincisi ise kızların da çalışmak istemesi ve aile içerisinde anneleri gibi 2. sınıf insan olmak istememeleridir (Armağan, 2004).

Her insan öncelikle kendi hedeflerine ulaşmak için çalışmalıdır; başkasıyla yarışmak, kendini başkalarıyla kıyaslamak insanı giderek hedefi olmayan birine dönüştürür. Velilerin de çocuklarını başkalarıyla kıyaslaması çocukları olumsuz yönde etkilemektedir. Saygılı, velilere hitaben yazdığı kitabında çocukların başarılı birileriyle kıyaslanmasının ne kadar yanlış olduğuna dikkat çekmiştir. Her çocuğun farklı olduğunu, herkesin kendine has olumlu ve olumsuz özellikleri olduğunu belirtmiştir. Çocuğu başkalarıyla kıyaslamak yerine daha önceki performansıyla şimdikiyi karşılaştırarak gelişmesi için teşvik etme konusunda tavsiyede bulunmuştur (Saygılı, 2009). Rekabet başarıda etkilidir; ancak hedef rakibi geçmek olursa bu yanlış olur. İnsan kendisine bir hedef belirlemeli ve bu hedefe giden yolda -varsa- rakiplerini de göz önünde bulundurmalıdır.

2.2. Matematik Dersinde Başarı ve Başarısızlık

Matematik; örüntülerin ve düzenlerin bilimidir. Bir başka deyişle matematik sayı, şekil, uzay, büyüklük ve bunlar arasındaki ilişkilerin bilimidir. Matematik, aynı zamanda sembol ve şekiller üzerine kurulmuş evrensel bir dildir. Matematik; bilgiyi işlemeyi (düzenleme, analiz etme, yorumlama ve paylaşma), üretmeyi, tahminlerde bulunmayı ve bu dili kullanarak problem çözmeyi içerir (MEB, 2009).

Matematik, belirli fırsatların bilincinde olan insanların yarattığı paylaşılan bir toplumsal kurgudur (Stewart, 2007). Stewart'a (2007) katılacak olursak bir kurguda başarılı olmak için zihnin ve hayal gücünün önemi yadsınamayacak boyuttadır. Matematik, zihinsel bir sistem olduğu için öğrencilerin başarılı olmakta zorlandığı derslerin başında matematik dersi gelir. Öğrencilerin matematik dersinde başarılı olabilmeleri için matematiksel işlemleri kullanarak günlük yaşamda karşılaştıkları problemleri çözmeleri önemli görülmektedir (Aksu, 2012).

Van de Walle'a göre başarı farklarının birçoğu öğretime ya da beklentilere dayalı farklıdır (Van de Walle, 2013). Matematik dersindeki başarı da sınavlarla ölçülmektedir. Öğrenciler aldıkları puanlara göre başarılı veya başarısız sayılmaktadır. Birey, başarı ya da başarısızlığını açıklarken bunun nedenini büyük oranda yeteneğe, çabaya, işin zorluğuna ve şansa bağlamaktadır (Baştürk, 2012).

Russel, çocukların eğitimi üzerine kaleme aldığı kitabında matematik yeteneğinin, müzik yeteneği gibi doğuştan geldiğini ifade etmiştir. Russel'e (2014) göre, genellikle

çocuklar 14 yaşına gelene kadar matematik ve fen derslerine yeteneği olup olmadığına karar verilebilir. Bazı çocuklar kesin olarak matematik ve fen derslerini sevip iyi yaparken, bazıları da sevmez ve iyi yapmazlar. Zeki bir öğrencinin matematik ve fen derslerini sevmemesi gibi, yeteneksiz bir öğrencinin de bu dersleri sevmesi Russel tarafından ender bir durum olarak görülmüştür (Russel, 2014). Baştürk, sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin matematik dersindeki başarı ya da başarısızlığına atfettikleri nedenleri araştırdığı çalışmasında matematik dersinde başarılı olmak için öğrencinin doğuştan gelen bazı özelliklere sahip olması gerektiği sonucuna ulaşmıştır (Baştürk, 2012). Bu görüşlere göre örneğin; bir çocuk matematik yeteneğine sahip değilse çalışması, inanması, dersi sevmesi gibi başarılı olmasında etkili daha birçok madde geçersiz olacaktır. Bu noktada bir de ters örnek verelim. Diyelim ki bir çocuk doğuştan gelen bir matematik yeteneğine sahip; fakat –Russel’a göre ender olsa da (Russel, 2014)- ders çalışmıyor, dersi sevmiyor, başarılı olacağına inanmıyor, gayret etmiyor vs. Bu çocuğun başarılı olması gerçekten ender bir durum olacaktır. Zeki olmak, başarılı olmak için tek başına yeterli değildir (Atmaca, 2010). Başarılı olmayı isteyen ve başarılı olması gerektiğine inanan insan başarıya ulaşabilir. Başarılı ya da başarısız olmak doğuştan gelen ve değiştirilemez sonuçlar değildir; başarı ve başarısızlık insan çabasıyla şekillenir. (Temiz, 2014). Başarılı olmak iradeli çalışmaya bağlıdır (Başgil, 2012).

Öğrencilerin dersi sevmeleri, başarılı olacaklarına inanmaları, gayretle ders çalışmaları başarılı olmaları için önemli olduğu halde öğrenciler bazı derslere çalışmayı isterken bazı derslere çalışmak istemezler. Öğrencilerin ilgisizliği ve motivasyon eksikliği başarısız olmalarında bir nedendir (Altun, 2009). Covington ve Teel’in tespitlerine göre bir öğrencinin diğer dersleri ihmal ederken bir dersi çalışmayı seçmesi tercihle ilgili, aynı öğrencinin bir dersi diğerlerinden daha fazla severek daha uzun süre çalışması enerji düzeyiyle ilgili ve bazı öğrencilerin diğerlerinden çok daha önce çalışmayı bırakması azimle ilgilidir. Tercih, enerji düzeyi ve azim ise kişinin öğrenme nedenlerine bağlıdır (Covington ve Teel, 2009).

Matematik dersiyle ilgili önyargılara toplumda ve özellikle öğrencilerde fazlasıyla rastlanılmaktadır. Öğrenciyken matematik dersine yönelik önyargılarını anlatan Frenkel,

“Şaşırabilirsiniz ama öğrenciyken matematikten nefret ediyordum. “Nefret” çok sert bir ifade olabilir, sevmiyordum diyelim. Bana sıkıcı geliyordu. Ödevlerimi

yapabiliyordum tabii ama neden yaptığıma bir türlü anlam veremiyordum. Sınıfta ele alınan konular bana faydasız, alakasız görünüyordu....”

diyerek matematik dersine yönelik öğrencilerdeki düşünceleri özetlemiştir (Frenkel, 2016: 27). Bir matematik profesörü olan Frenkel'in öğrenciyken matematikten nefret ettiğini söylemesi, matematik dersiyse alakalı olumsuz düşünceleri olan öğrencilerin bu düşüncelerinin değişebileceğini göstermektedir. Düşünceler değişebildiğine göre matematik dersini çok seven bir öğrenci de sonradan sevmeyebilir. Matematik konularının ve problemlerinin günlük hayatta kullanılmadığını gören bir öğrenci matematikle ilgili olumsuz düşüncelere kapılabilir (Keklikci, 2011).

2.3. Konu İle İlgili Çalışmalar

Gülveren (1996), tez araştırmasında öğrencilerin matematik dersinde başarı ve başarısızlıklarını açıklamakta kullandıkları nedenleri incelemiştir. 208 öğrencinin katıldığı bu çalışmada neden bulma anketi yardımıyla veriler elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre karne notlarına göre başarılı ve başarısız olan öğrenciler, matematik dersinde başarısız olmalarını yeterince çaba harcamamalarına ve şanssız olmalarına bağlamışlardır. Kız öğrenciler matematik dersinde başarısız olmalarına bir neden olarak yeteneği, erkek öğrencilerden daha önemli bulmaktadırlar.

Keskin (2000), ilköğretim 2. kademesindeki başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilgili öğretmen ve veli görüşlerinin araştırmak için yürüttüğü betimsel alan araştırmasında 100 öğrenci, bu öğrencilerin velileri ve öğretmenleri üzerinde, öğrencilerin kişilik özellikleri ile ilgili bir anket uygulamıştır. Başarılı ve başarısız öğrencilerin kişilik özelliklerini ve bu kişilik özelliklerinin aile ve öğretmenleri tarafından ne kadar tanındığını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Öğrencinin başarısını etkileyen faktörlerin sosyo-kültürel faktörler, gelişimsel faktörler ve psikolojik faktörler olduğu belirtilmiştir. Öğretmen ve veli görüşleri karşılaştırıldığında öğretmenlerin daha objektif olduğu görülmüştür.

Yıldırım'ın (2000), yalnızlık düzeyi, sınav kaygısı, aile, arkadaş ve öğretmen desteği değişkenlerinin akademik başarıyı ne denli etkilediğini incelediği bir araştırmasında ulaştığı sonuçlara göre lise öğrencilerinin, öğretmenlerinden ve ailelerinden aldıkları desteğin öğrencilerin akademik başarılarını pozitif yönde; yalnızlık ve sınav kaygısının ise negatif yönde etkilemektedir. Bu araştırma göstermiştir ki, lise

öğrencilerinin akademik başarılarını birinci sırada öğretmen, ikinci sırada aile desteği, üçüncü sırada yalnızlık ve son sırada da sınav kaygısı değişkenleri yordamaktadır.

Altun (2009), ilköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerini incelediği çalışmasında 59 öğrenci, 87 veli ve 31 öğretmene sorulan açık uçlu sorular sonucunda öğrencilerin başarısızlık nedenlerini, ailelerin eğitime olan ilgisizlikleri, öğrencilerin motivasyon eksikliği ve ilgisizliği, okulla ilgili sorunlar, öğretmenin niteliği ile ilgili sorunlar, programla ilgili sorunlar ve sistemle ilgili sorunlar olarak elde etmiştir.

Taşdemir ve Taşdemir (2010), okullarda başarı ve başarısızlık olgusunun tipik öğrenci davranışları yönüyle araştırdıkları çalışmalarında ilköğretim 1-5 sınıf düzeyinde sınıflardaki başarılı ve başarısız öğrencilerin bazı tipik davranışları incelemiştir. Araştırma bulguları göstermiştir ki; başarılı öğrenciler, öğrenmeye istekli, dersi dinlemeye daha fazla zaman ayıran, sürece etkin şekilde katılan, öğretmenle sürekli etkileşim içerisinde bulunan, kendi kendine çalışmaya zaman ayıran, grup çalışması yapabilen öğrencilerdir. Başarılı öğrencilerde öğrenme sürecinde güdülenmişlik durumlarının yüksek olduğu görülmüştür. Düşük başarılı öğrencilerin öğretmeni dinlemeye az zaman ayırdığı, geri kalan zamanda başka şeylerle meşgul olduğu hatta dışarıyı seyrettiği belirtilmiştir. Başarılı öğrencilerin neredeyse tüm ders boyunca öğretmeni dinledikleri görülmüştür. Ayrıca başarısız öğrencilerle ilgili gayretsiz ve boş vermişlik kavramları da ifade edilmiştir. Yapılan bu çalışma başarısız öğrencilerle ilgili betimlemeler yaptığı kadar başarılı öğrenciler hakkında da betimlemelere yer vermiştir. Birçok konuda başarılı öğrencilere dair verilen davranış özellikleriyle başarısız öğrencilere dair verilen davranış özellikleri birbirinin tersi durumundadır.

Savaş, Taş ve Duru (2010), yaptıkları çalışmada ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin matematik başarılarını etkileyen faktörleri araştırmışlardır. Bu betimsel yöntem çalışmasının örneklemini 58 özel okul öğrencisi ve iki devlet okulundan 217 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın verileri anket yardımı ile elde edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre dershaneye gitmek ve günlük ders çalışma alışkanlığı kazanmak matematik başarısını olumlu bir şekilde etkilemektedir. Öğrencilerin matematiğe yönelik tutumları matematik başarısını etkilemektedir. Öğrenciler matematik dersinde başarısız olmaktan ve sorulan soruları yanlış yapmaktan korkmaktadırlar.

Alkan (2010), matematik kaygısı alanındaki literatüre dayalı bir derleme çalışması yapmıştır. Matematik kaygısına neden olan faktörlerden öğrencinin kendisi, ailesi, arkadaşları ve öğretmenleri ile ilgili durumları ayrıntılı olarak ele almıştır. Yaptığı çalışmanın sonucunda; öğrencilerin motive edilmesinin derse ilgilerini ve kendilerine güvenlerini artıracığı, öğretmenin öğrenciye karşı tutumunun öğrencinin derse karşı tutumunu etkileyeceği elde edilmiştir. Öğrencilerin aile, arkadaş ve öğretmenlerinden gereken desteği bulamamaları halinde matematik dersinde başarısız olmalarının kaçınılmaz olacağı ifade edilmiştir. Ayrıca annesinin ya da babasının matematikte başarısız olduğunu ya da sorunlar yaşadığını bilen bir çocuğun kendisinin de bu tarz duygular içinde olabileceğini belirtmiştir.

Kinay (2011), ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin matematik dersine yönelik korkularını, 490 öğrenciye uyguladığı, 30 maddelik matematik korkusu ölçeği ve 7 maddelik kişisel bilgi formu yardımıyla genel tarama yöntemiyle araştırmıştır. Çalışma sonucunda matematik dersine ilgili yaşantı attıkça matematik dersine yönelik olumsuz duyguların arttığı elde edilmiştir. Bunun nedeni olarak matematik dersinin sınıf düzeyinin yükselmesi ile ağırlaştığı, soyutlaştığı ve öğrencinin çok önemli gördüğü sınavlarla karşı karşıya gelmesi gösterilmiştir. Yapılan araştırma göstermiştir ki, öğrencilerin matematik dersi notlarının düşmesi, matematik dersini başaramayacağı algısı oluşturabilmektedir.

Keklikci (2011), araştırmasını ilköğretim öğrencilerinin matematik korkuları üzerine genel tarama yöntemiyle yapmıştır. Araştırmasında 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıfta öğrenim gören 1948 öğrenciye 22 maddeden oluşan matematik dersi korku ölçeği uygulamıştır. Verilerini destekleyebilmek adına ek olarak 140 öğrenci, 20 öğretmen ve 70 veliye görüşme formları uygulayarak açık uçlu sorular yardımıyla görüşlerini almıştır. Araştırmada sınıf seviyesi yükseldikçe matematik korkusunun arttığı, ders notları yükseldikçe matematik korkusunun düştüğü gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca veli görüşme formu verilerine göre veliler, matematik öğretiminde öğretmenin etkili olduğunu düşünmektedirler.

Baştürk (2012), ilkokulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerinin matematik derslerindeki başarı ya da başarısızlığına atfettikleri nedenleri ortaya çıkarmayı amaçladığı çalışmasında 55 sınıf öğretmenine 46 maddeden oluşan likert tipi anket uygulamıştır. Öğretmenlerin görüşlerine göre, öğrencilerin matematik dersinde başarısız olmalarının nedenlerinden bazıları ders çalışma yöntemlerinin bilinmemesi,

önceki yıllardan kaynaklı bilgi eksiklikleri, evde çalışma ortamının olmamasıdır. Ayrıca, öğretmen dersi açık ve anlaşılır bir şekilde anlatırsa öğrencilerin matematik dersinde başarılı olacağı ifade edilmiştir.

Deveci (2014), başarılı ve başarısız algılanan öğrencilere karşı öğretmenlerin tutum ve davranışlarını inceleyerek ortaokulda görev yapan öğretmenlerin, öğrencilere karşı davranışlarında öğrenci başarısının etkisi olup olmadığı belirlemeye çalışmıştır. 215 öğretmen ve 1301 öğrencinin katıldığı, nicel yöntemle çalışılan araştırma sonucunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğu, anne ve babanın eğitim seviyesinin öğrenci başarısını pozitif yönde etkilediği, öğrencilerin sınıf oturma planındaki oturma biçimlerinin öğrenci başarısını etkilediği ve öğretmenlerin, başarılı öğrencilerin velilerinin okula daha sık uğradıklarını düşündükleri gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Bu çalışma gösteriyor ki öğrenci başarısı söz konusu olduğunda öğrencinin kendisi dışındaki faktörler de ön plana çıkmaktadır.

Alanda yapılan çalışmalara bakıldığında öğrenci başarısı ve başarısızlığı hakkında yapılan çalışmalar mevcuttur ancak; başarı ve başarısızlığın nedenleriyle ilgili öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin birlikte incelenmesi konusunda boşluk büyüktür ve yeni araştırmalara olan ihtiyaç devam etmektedir. Bu boşluğun doldurulmasında öğrenci, öğretmen ve velilere sorulacak kilit soruların yer alacağı mülakatlarla yapılacak olan bu araştırmanın verileri, matematik eğitiminde öğrenci başarısızlığının nedenlerinin derinlemesine incelenmesi yönünden oldukça kıymetli görülmektedir. Çünkü görüşmeler sırasında önceden hazırlanan sorulara cevap beklenirken bir yandan da sohbet sırasında ek sorular sorularak katılımcının fikirleri en açık ve net şekilde öğrenilmeye çalışılacaktır. Matematik dersinde başarısız olan öğrencilerin başarısızlık nedenleri bilirse matematik öğretiminin de olumlu yönde etkileneceği düşünülmektedir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada fenomenolojik araştırma yöntemi benimsenmiştir. Fenomonolojik araştırma, birkaç kişinin bir fenomen veya kavramla ilgili yaşanmış deneyimlerinin ortak anlamını tanımlar (Creswell, 2013). Fenomonolik araştırmalar, bir fenomeni deneyimleyen katılımcıların bu fenomenle ilgili deneyimlerini mercek altına alır. Fenomonolojik araştırmalarda, araştırmacının kendi görüşlerini askıya alarak katılımcıların deneyimlerini objektif bir şekilde betimlemesi büyük öneme sahiptir (Creswell, 2013). Yapılan bu çalışmada da araştırılan fenomen “matematik dersindeki başarı ve başarısızlık” olup, fenomeni deneyimleyenler öğrenci, öğretmen ve velilerdir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları Sivas ilinde bulunan üç devlet okulundan seçilmiştir. Bu üç okuldan biri ilkokul, biri ortaokul ve biri de lisedir. Araştırmada 4., 8., ve 12. sınıf öğrencileri arasından öğretmenlerinin tavsiyesi ile seçilen, matematik dersinde başarılı ve başarısız, mülakat sırasında rahatça konuşabilecek öğrencilerle görüşülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin tavsiyesi üzerine çok fazla çalışan fakat beklenen akademik başarının altında kalan öğrenciler ya da önceden akademik başarısı düşük veya yüksek olup bu durum şu an tam tersi olan öğrenciler de çalışma grubuna dâhil edilmiştir. 4., 8., ve 12. sınıfların seçilmesinin temel nedeni ise 4+4+4 sisteminin son sınıfları olmasıdır. İlkokul, ortaokul ve lisede son sınıftaki öğrencilerin matematik tecrübeleri, her dördlük gruptaki alt sınıflara göre daha çok olduğu için araştırmacı tarafından önemli görülmüştür. Mülakat yapılacak öğrencilerin seçiminde, öğretmenlerinin görüşleri ve öğrencilerin çalışmaya katılmadaki isteklilikleri temel alınmıştır. İki 4. sınıf, iki 8. sınıf ve iki 12. sınıf öğrencisiyle birlikte bu öğrencilerin velileri, ilkokul öğrencilerinin sınıf öğretmeni ve ortaokul ile lise öğrencilerinin de matematik öğretmenleri ile mülakatlar yapılmıştır. Yani mülakat yapılan kişi sayısı 15 tir. Okullar seçilirken, Sivas ilinde okulun bulunduğu bölge bakımından olan sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan uçlarda olmayan okullar tercih edilmiştir. Böylece sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan orta düzeyde olan öğrenci ve velilere ulaşılabilmektedir.

Gizlilik esası gereği katılımcıların isimleri paylaşılmayacağı için araştırmacı tarafından öğrenci, öğretmen ve velilere takma isimler verilmiştir. İsimler seçilirken okuyucu açısından kolaylık sağlaması amacıyla öğrenci ve velisine aynı harfle başlayan isimler tercih edilmiştir. Öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin isimleri ve okul düzeyleri aşağıdaki tablo yardımıyla verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin isimleri ve okul düzeyleri

Öğrencinin Adı	Velisinin Adı	Öğretmeninin Adı	Sınıf Düzeyi
Deniz	Derya	Hasan	4. Sınıf
Elif	Esra	Hasan	4. Sınıf
Buğra	Beyza	Tarık	8. Sınıf
Serhat	Sıla	Tarık	8. Sınıf
Merve	Mustafa	Erkan	12. Sınıf
Cenk	Caner	Erkan	12. Sınıf

Okuyucunun katılımcılar hakkında az da olsa bilgi sahibi olabilmesi ve ortaya çıkan bulguları anlamlandırabilmesi için, katılımcıların gizliliği göz önünde bulundurularak aşağıda bazı bilgilere yer verilmiştir.

Deniz, tüm dersleri göz önünde bulundurulduğunda genel olarak başarılı bir öğrencidir. 3 çocuklu bir ailenin 2. çocuğudur ve kardeşleri de özellikle matematik dersinde başarılıdır. Annesi, lise mezunu olup Deniz'in okulundaki kantini işletmektedir. Elif, matematik dersinde başarılı bir öğrencidir. Ailenin 2 çocuğundan büyük olanıdır. Annesi Esra, sınıf öğretmenidir ve Elif'in okulunda görev yapmaktadır. Buğra, sınıfının matematik dersinde başarısız olan öğrencileri arasındadır. Annesi Beyza, ilkokul mezunu ve ev hanımıdır. Serhat, sınıfındaki başarılı öğrenciler içerisinde. Annesi Sıla, aynı okulda İngilizce öğretmenidir. Merve, lisede eşit ağırlık alanında öğrenim gören ve orta düzeyde başarılı olan bir öğrencidir. 2 çocuğu olan bir ailenin küçük kızıdır. Babası Mustafa lise mezunudur ve üniversitede güvenlik görevlisi olarak çalışmaktadır. Cenk, lisede eşit ağırlık alanında öğrenim gören ve matematik dersinde başarısız olan bir öğrencidir. Babası Caner, lise mezunu olup esnaflık yapmaktadır. Deniz ve Elif'in sınıf öğretmeni olan Hasan, 15 yıllık tecrübeye sahiptir. Buğra ve Serhat'ın matematik öğretmeni Tarık 12 yıllık tecrübeye sahiptir. Merve ve Cenk'in matematik öğretmeni olan Erkan, 18 yıllık tecrübeye sahiptir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

3.3.1. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada temel veri toplama yöntemi olarak, katılımcılarla derinlemesine mülakatlar yapılmıştır. Mülakatlar sırasında katılımcıların istekleri üzerine ses kaydı ve görüntü alınamamıştır. Ses kaydı ve görüntü olmaması araştırma açısından bir eksiklik gibi görünse de araştırmacı, katılımcıların ağzından çıkan neredeyse her cümleyi not almak için çok hızlı yazarak bu eksikliği kapatmaya çalışmıştır. Önceden hazırlanmış açık uçlu sorular katılımcılara sözlü şekilde yöneltilerek araştırmacı tarafından kaydedilip küçük notlar alınmış ve ardından görüşme bittikten sonra daha düzenli bir yazıya dökülerek bir veri havuzu oluşturulmuştur. Öğrenciler, veliler ve öğretmenler için hazırlanan mülakat soruları birbiri ile ilişki içerisinde olmuştur. Mülakatlarda sorulan sorular öğrencinin matematik dersindeki başarı veya başarısızlığının altında yatan sosyo-kültürel, gelişimsel ve psikolojik etkenleri ortaya çıkaracak şekilde planlanmıştır. Şöyle ki, öğrenci matematik dersi hakkında hangi düşüncelere sahip ve bunun nedeni ne, matematik dersinde başarılı ya da başarısız olduğunda neler hissediyor, veliler ve öğretmenlerin bu yöndeki hisleri öğrencileri etkiliyor mu gibi sorularla öğrencinin matematik başarısının ya da başarısızlığının hangi psikolojik nedenlerle ortaya çıktığı öğrenilmeye çalışılmıştır. Öğrencinin matematik dersinde başarılı ya da başarısız olmasının hayatını nasıl etkilediği, başarılı olmak için neler yapılması gerektiği ve matematik dersinde başarılı ve başarısız öğrencilerle ilgili öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerinin merak edildiği sorularla da bu başarı ya da başarısızlıkta rol oynayan gelişimsel ve sosyo-kültürel faktörler araştırılmıştır. Mülakat soruları, konu ile ilgili literatürdeki mevcut çalışmalar incelenerek (Aksu, 2012; Altun, 2009; Baştürk, 2012; Gülveren, 1996) araştırmacı tarafından oluşturulmuş ve alanında uzman bir matematik eğitimcisi tarafından da incelenmiştir. Ayrıca soruların asıl çalışmada katılımcılara yöneltilmeden önce bir pilot uygulaması yapılmıştır.

3.3.2. Pilot Çalışma

Araştırmada sorulması planlanan mülakat soruları, pilot çalışma uygulanarak geçerlik ve güvenilirlik açısından denenmiştir. Yapılan pilot çalışmada öncelikle birbirini tanımayan bir öğrenci, bir veli ve bir de matematik öğretmenin görüşlerine

başvurulmuştur. Ardından, bir öğrencinin görüşleriyle birlikte bu öğrencinin velisinin ve yine bu öğrencinin matematik öğretmeninin görüşleri öğrenilmiştir. Katılımcıların iki farklı şekilde seçilerek görüşlerine başvurulmasının nedeni asıl çalışmada bir öğrenciyle beraber bu öğrencinin velisiyle ve matematik öğretmeniyle mülakat yapılmasının mı, yoksa birbirini tanımayan kişilerle mülakat yapılmasının mı daha doğru olacağını belirlemektir. Yapılan mülakatlar göstermiştir ki bir öğrenci ile bu öğrencinin velisi ve matematik öğretmeni ile mülakat yapmak araştırma açısından daha yararlı olacaktır. Çünkü öğrencinin söyledikleri ile velisi veya matematik öğretmeninin söyledikleri arasında yadsınamayacak benzerlikler saptanmıştır. Böylece araştırmacı, asıl çalışmada daha önceden planladığı gibi öğrenci, bu öğrencinin velisi ve yine bu öğrencinin matematik öğretmeni üçlüsünden oluşan gruplar ile mülakat yapmaya karar vermiştir. Soruların niteliğini test etmek için mülakat sayısının artırılmasına karar verilmiştir.

Asıl çalışmada sorulması planlanan soruların anlaşılabilirliği, araştırmanın amacına faydalı olup olmadığı, sorulması gereken başka soruların olabileceği gibi faktörlerin kontrol edilebilmesi için de bir matematik öğretmeni, bu matematik öğretmenin 5 öğrencisi ve bu 5 öğrencinin velisi ile mülakatlar yapılmıştır. Pilot çalışmada öğretmen ve öğrencilerle okulun kütüphanesinde ortalama 15 dakikalık ayrı ayrı görüşmeler yapılmıştır. 5 veli ile yapılan görüşmeler, görüşülen matematik öğretmenin tavsiyesi üzerine telefon yoluyla yapıldığından, araştırmacı, velileri gözlemleyememiş ve mülakat sırasında yaşananları betimlemekte zorlanmıştır. Bu sebeple asıl çalışmada veli görüşmelerinin de yüz yüze yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan mülakatların ardından mülakat sorularına başarı kavramı ile ilgili bir soru eklenmesi gerektiği kanısına varılmıştır. Bunun nedeni, mülakatlar sırasında yapılan sohbetlerde katılımcıların –sorularda doğrudan sorulmadığı halde- başarı kavramı ile ilgili görüşlerini açıklamaya çalışması ve matematik dersindeki başarıyla genel anlamdaki başarı arasında bir ilişki kurmalarıdır. Velilere çocuklarının sınıf arkadaşlarından başarılı ve başarısız olanlarla ilgili görüşlerinin sorulduğu soru ise, velilerle yapılan mülakatlarda araştırmaya faydalı olacak bir veri elde edilemeyeceğini gösterdiğinden, asıl çalışmada velilere sorulacak sorular içerisinden çıkarılmıştır.

Asıl çalışmada öğrenci ve öğretmenlerle yapılan mülakatlar okullarında yapılmıştır. Ortalama yarım saat süren bu mülakatlarda okulların veli görüşme odaları, kantinler, rehberlik servisi odaları ve boş sınıflar kullanılmıştır. Mülakat yapılan kişi ve araştırmacı dışında kimsenin ortamda bulunmamasına dikkat edilmiştir. Velilerden üçü

okulda çalıştıkları için onlarla okulda görüşme yapılırken, bir veli okula davet edilmiştir. Velilerden biri esnaf olduğu için dükkânına gidilerek görüşme yapılmıştır. Bir veli de üniversitede güvenlik görevlisi olarak çalıştığı için önceden planlanarak görevde olduğu saatte güvenlik birimi binasında görüşülmüştür.

Araştırmacı mülakatlara başlamadan önce katılımcılara kendisini tanıtarak yapacağı araştırma hakkında kısa bir bilgi vermiştir. Bu bilgiyi verirken katılımcıya düşünceleri açısından kendini değerli hissettirmeye çalışmıştır. Mülakat dışı, günlük hayatla ilgili sorularla samimi bir ortam yaratmaya çalışarak katılımcıları rahatlatmayı amaçlamıştır. Araştırmacı, dış görünüşün de mülakat sürecinde katılımcı için önemli olduğunu düşündüğünden çok ciddi veya çok rahat bir görüntü oluşturmamaya çalışarak aksesuar seçimine, saç şekline ve kıyafetine dikkat etmiştir.

3.3.3. Mülakatlarda Kullanılan Sorular

Yapılan pilot çalışma sonrasında mülakat soruları EK 1'deki son şeklini almıştır. Öğrenci ve öğretmenlere 6 soru, velilere ise 5 soru sorulmuştur. Öğrenci, öğretmen ve velilere yöneltilen mülakat sorularının kullanılma gerekçeleri aşağıda sunulmuştur:

Pilot çalışmada katılımcıların başarı hakkındaki görüşlerinin yapılan araştırmaya faydalı olabileceği düşünülerek başarı kavramı ile ilgili sonradan eklenen soru öğretmenler ile velilere de sorulmuştur. Pilot çalışma sırasında en çok öğretmenler başarı hakkında fikirlerini açıklamakta istekli olmuştur. Matematik dersindeki başarısızlıktan önce genel anlamda başarı hakkındaki görüşlerini açıklamışlardır. Böylelikle öğrenci, öğretmen ve velilere başarı hakkındaki görüşlerinin sorulacağı bir soru sorulması gerektiği anlaşılabilir başarı kavramı hakkındaki soru eklenmiştir. Matematik dersinde başarısızlığın nedenlerini araştırırken başarının da konu edilmesi gerektiğinden yapılan mülakatlara başarı kavramı hakkındaki görüşleri araştırılan soru ile başlanılmıştır. Başarıyı etkileyen faktörler de sorularak soruya daha detaylı cevaplar verileceği düşünülmüştür.

Öğrencinin matematik dersinde neden başarısız olduğu sorusuna bir cevap bulabilmek için öncelikle öğrencinin dersle ilgili neler düşündüğü öğrenilmelidir. Çünkü öğrencinin derse yönelik düşünceleri ile matematik başarısı arasında doğrudan bir ilişki olup olmadığının araştırılması ihtiyacı duyulmuştur. Aksu, tez çalışmasında kullandığı matematiğe ilişkin tutum ölçeğiyle matematik dersine yönelik hisleri anket yoluyla öğrenmeye çalışmıştır (Aksu, 2012). Bu sebeple öğrenci, öğretmen ve velilere matematik

dersiyle ilgili düşüncelerle alakalı soru sorulmuştur. Velilere ve öğretmenlere sorulma sebebi ise öğrenci ve velisinin veya öğrenci ve öğretmenin fikirleri arasında bir benzerlik olup olmadığını araştırmaktır.

Matematik dersinde başarılı olmak için nelerin yapılması sorularak, öğrencinin matematik dersinde nasıl başarılı olunacağı hakkındaki fikirlerinin açığa çıkarılması amaçlanmıştır. Böylece başarılı olmak için yapılması gereken şeyleri öğrenci biliyor mu, uyguluyor mu, neden uygulamıyor veya acaba nasıl başarılı olunur bilmiyor mu sorularına cevap aranmıştır. Soru farklı şekillerde velilere ve öğretmenlere de sorularak öğrenci görüşleriyle bir benzerlik olup olmadığı araştırılmıştır. Aksu'nun, tez çalışmasında kullandığı matematiğe ilişkin tutum ölçeğinde, öğrencilerin matematik dersine neden çalışmadıklarıyla ilgili maddeler yer almıştır (Aksu, 2012). Altun, ilköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerini incelediği çalışmasında öğrencilere sorduğu sorulardan birinde öğrencilerin başarılı olması için neler yapılabileceğini sormuştur (Altun, 2009). İlköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarını öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri açısından inceleyen Altun, öğretmenlere “*Öğrencilerin okulda başarılarının artırılması için neler yapılmalıdır?*” sorusunu yöneltmiştir (Altun, 2009). Baştürk (2012), çalışmasında kullandığı ankette başarılı olmak için nelerin gerektiğine dair sorular sormuştur. Bu araştırmada da mülakat sorusu şeklinde sorularak daha ayrıntılı bilgi edinilmeye çalışılmıştır.

Öğrencinin matematik dersinde başarılı veya başarısız olmasının hayatını nasıl etkilediği ile ilgili de soru sorulmuştur. Başarı ve başarısızlığın sonuçlarının kişinin yaşamındaki etkilerinin öğrenci bakış açısıyla ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Öğrencilere matematik dersinde başarılı veya başarısız olmalarının hayatlarını nasıl etkilediği sorulurken öğretmen ve velilere de aynı soru değiştirilerek sorulmuştur. Öğrenci düşük veya yüksek bir puan aldığı anda öğretmen ve velilerin tepkisi nasıl oluyor, bu tepkinin çocuktaki etkisinin nasıl olduğu biliniyor mu sorularına cevap bulunacağı düşünülmektedir.

Matematik dersinde başarısızlığın sebepleri sorularak öğrencinin kendi kendini sorgulaması istenilmiştir. Aynı soru farklı bir biçimde öğretmenlere de sorulmuştur. Böylece bir öğrencinin matematik dersinde başarısız oluşunun sebepleri öğrenci ve öğretmen gruplarından seçilen katılımcılar tarafından değerlendirilmiş olacaktır. Altun

(2009), öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri üzerinden ilköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarını incelediği çalışmada öğrencilerin başarısız olmalarının sebeplerini öğrencilere sormuştur. Gülveren (1996), Öğrencilerin matematik dersinde başarılı ya da başarısız olduklarında bu durumları nasıl açıkladıklarını öğrenmek için öğrencilere anket uygulamıştır. Baştürk (2012), çalışmada sınıf öğretmenlerine sorduğu anket soruları yardımıyla öğrencilerin matematik dersinde neden başarısız olduklarını araştırmıştır. Araştırmacıların anket yoluyla öğrenmeye çalıştıkları, bu araştırmada mülakat sorusu yardımıyla öğrenilmeye çalışılmıştır.

Öğrencinin, en başarılı ve en başarısız arkadaşlarına ilişkin gözlemlerini aktaracağı bir soru sorularak matematik dersinde en başarılı/en başarısız öğrencilerin neden başarılı/başarısız olduğu sınıf arkadaşları aracılığıyla öğrenilmeye çalışılmıştır. Aynı soru farklı şekilde öğretmenlere de sorularak öğrenci görüşleriyle bir benzerlik olup olmadığı araştırılmıştır.

Öğrencilere sorulan bir soruda matematik dersinde başarılı veya başarısız olmanın hayatlarını nasıl etkilediği sorulmuştur. Aynı sorunun farklılaştırılarak öğretmenlere de sorulması düşünülmüştür. Çünkü bir öğrencinin hayatının büyük kısmı okulda ve evde geçmektedir ve okulda da öğretmen önemli bir role sahiptir. Öğretmenin matematik dersindeki başarı veya başarısızlık karşısında nasıl davrandığı ve bu davranışın öğrenciyi nasıl etkilediğinin bilinip bilinmediği bu soru yardımıyla öğrenilmeye çalışılmıştır.

Öğrencilerin matematik dersinde başarılı olması için velilere düşen görevler de vardır. Bu görevleri velilerden öğrenmenin en doğrusu olacağı düşünülerek velilere sorulan soruda çocuğu matematik dersinde başarılı olan veliler konu edilerek sorunun yöneltildiği velinin gözlemlerinden faydalanmak amaçlanmıştır. Öğrenci ve öğretmenlere matematik dersinde başarısızlığın sebepleri sorulurken velilere sorulacak soru bu şekilde seçilmiştir. Bu soru ile daha faydalı veriler elde edileceği düşünülmüştür. Çünkü bir öğrencinin evde geçirdiği zaman da başarıda etkilidir. Bu zaman içerisinde velinin öğrenciye matematik dersinde başarılı olması için nasıl yardımcı olduğu, neler yapması gerektiği de önemlidir. Altun, ilköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerini incelediği çalışmada velilere, *“Siz veli olarak çocuğunuzun başarılı olması için neler yapıyorsunuz?”* sorusunu sormuştur (Altun, 2009).

3.4. Verilerin Analizi

Çalışmada mülakat sırasında alınan notların ardından yazıya dökülecek veriler analiz edilirken fenomenolojik araştımalarda kullanılan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veri analizinin aşamaları Güler, Halıcioğlu ve Tařđın'ın listelediği şekilde aşağıda sunulmuştur (Güler, Halıcioğlu ve Tařđın, 2013):

1. Bloklama ve fenomenolojik indirgeme
2. Transkriptlerin oluşturulması
3. Transkriptlerin tekrar okunması
4. Önemli ifadelerin tespiti
5. Önemli ifadeler listesinin çıkarılması ve gereksiz ifadelerin elenmesi
6. İfadelerin temalar altında kümelenmesi
7. Genel ve kişilere ait temaların belirlenmesi
8. Dokusal tanımlama (ne olduğu)
9. Yapısal tanımlama (betimleme)

İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve şimşek, 2013). Bu nedenle yapılacak araştırma için en uygun analiz yönteminin içerik analizi olduğuna karar verilmiştir. Veriler benzer açıklamalardaki aynı veya benzer ifadelere göre kategorilere ayrılmıştır. Ardından benzer açıklamalara göre gruplandırılarak temalar oluşturulmuş ve bu temalar araştırmanın bulgular kısmında başlıklarda kullanılmıştır. Diğer yandan veri analizi sonrasındaki bulguların sunumunda, katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılarak deneyim ve düşünceler detaylandırılmış ve oluşturulmuş tema ve kategoriler örneklendirilmiştir.

3.5. Çalışmanın Geçerliği ve Güvenilirliği

Bu çalışmada geçerlik ve güvenilirlik açısından aktarılabilirliği, anlaşılabilirliği ve inanabilirliği sağlamak amacıyla bulgular olabildiğince ayrıntılı verilmiş, doğrudan alıntılar kullanılmış, katılımcıların göze çarpan duygusal ifadeleri betimlenmiştir. Araştırmacı,

katılımcıların ifadelerini çalışmada aynen kullanmaya özen göstermiştir. Araştırmacı, bulguları analiz ederken kendi düşüncelerinden sıyrılıp katılımcıların düşünceleri üzerine yoğunlaşmıştır. Kategoriler ve sonrasında temalar elde edilirken sadece ortak noktalara odaklanmıştır. Ayrıca veriler, alandaki uzman bir araştırmacı tarafından da incelenmiştir. Araştırmacının tavsiyesi üzerine bulgular kısmının girişinde tema ve kategoriler tablo halinde verilmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde yapılan mülakatlardan elde edilen bulgular ve araştırmacının yapılan mülakatlar hakkında betimlemeleri ile yorumları verilmiştir. İlkokul, ortaokul ve lisede yapılan mülakatlardan elde edilen bulgular, araştırmanın bulgularının üç ana grubunu oluşturmaktadır. Bu gruplardaki bulguların sunumunda ilk aşamada, farklı okul düzeylerinden seçilen her bir öğrenci bir durum olarak ele alınmış ve bu durumlar ifade

edilen görüşler çerçevesinde (öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri) detaylı olarak betimlenmiş ve yorumlanmıştır. İkinci aşamada ise öğretmen ve velilerin matematikte başarı/başarısızlıkla ilgili genel görüşleri aktarılmıştır. Bulgular sunulmadan önce görüşlerden elde edilen veriler tablo halinde verilerek okuyucunun bütünü kolaylıkla görmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

4.1 Öğrenci Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerle yapılan mülakatlardan elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 2. de özetlenmiştir. Bu özet tabloda, verilerin analizi sonucu oluşturulan genel temalar ve bu temalara ilişkin öğrenci ifadelerini yansıtan açıklama ve alt kodlar yer almaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerle yapılan mülakatlardan elde edilen bulgular

Genel Temalar	Kodlar	Deniz	Elif	Serhat	Buğra	Merve	Cenk
Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	Sıkı Çalışma	✓		✓	✓	✓	✓
	Dersi Sevme	✓	✓				
	Öğretmenin Rolü	✓			✓	✓	✓
	Dersi Derste Öğrenme	✓		✓		✓	
	Zeka		✓	✓			
	Aile					✓	✓
	Arkadaş Çevresi			✓	✓		✓
	Cinsiyet					✓	
	Hedefe Ulaşmak				✓	✓	✓
	İnanç				✓		
Matematik Dersiyile İlgili Düşünceler	Dersi Sevmenin Olumlu Etkisi	✓	✓	✓			

	İçten Gelen	✓	✓	✓			✓
	Zoru Başarma Hissi	✓		✓	✓		
	Sıkılma				✓	✓	
	Konuya Göre Tavr				✓	✓	
	Dersi Sevmemenin Olumsuz Etkisi						✓
	Öğretmenin Rolü					✓	
Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler	Sıkı Çalışma	✓	✓	✓	✓	✓	
	Hızlı Olma	✓	✓				
	Çalışmama	✓	✓				
	Dışarda Vakit Geçirme	✓	✓		✓		
	Diğer Derslerde de Başarısızlık	✓		✓			
	Arkadaş Çevresi		✓	✓		✓	
	İnanç			✓		✓	
	İçten Gelen						✓
	Dersi Derste Öğrenme				✓	✓	✓
	Aile			✓			

4.1.1. Deniz

Deniz ile mülakat öncesi yapılan kısa sohbette, Deniz'in okula ve derslere çok önem verdiği gözlenmiştir. Derslerinde de başarılı bir öğrenci olduğu okul müdür yardımcısı tarafından araştırmacıya aktarılmıştır.

4.1.1.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Deniz, başarıyı çalışmaya bağlamıştır. Deniz'e göre başarıda etkili olan faktörler dersi sevmek ve öğretmendir. Cinsiyetin başarı üzerinde hiçbir etkisi olmadığını belirtmiştir. Deniz'in başarı tanımı, okuyucuya doğrudan alıntı yardımıyla aşağıda sunulmuştur:

“Çalışıp hak ettiğini almak başarıdır.”

Deniz'in bu tanımından anlaşılacağı üzere başarı, çalışınca hak edilmektedir. “Hak etmek” gibi keskin bir ifade kullanması, Deniz'in çalışınca başarının elde edilmesi konusundaki net görüşünü ortaya koymuştur. Deniz, başarıyı tanımlarken durup düşünmeden -önceden soruyu biliyormuşçasına- kendinden emin bir edayla soruya cevap vermiştir.

Matematik dersindeki başarıyı çalışmaya bağlayan Deniz, önemli olanın isteyerek çalışmak olduğunu belirtmiştir.

“Dersi iyi dinleyip anladıklarımızı test çözerek geliştirmeliyiz.”

ifadesini kullanan Deniz, başarılı olmak için dersi derste öğrenmenin önemine ve sonrasında test çözmenin gerekliliğine vurgu yapmıştır. Başarıyı çalışmaya bağladığı gibi başarısızlığı da çalışmamaya bağladığı düşünülmektedir. Dersi sevmek gerektiğinden bahsederek matematik dersinde başarılı olmak için dersi sevmek gerektiğine dikkat çekmiştir. Ayrıca matematik dersinde kötü bir puan almanın etkisine de aşağıdaki şekilde değinmiştir:

“Kötü puan alınca üzülip strese giriyor olabilirler.”

Yukarıdaki ifadeden anlaşılmaktadır ki, Deniz'e göre matematik dersinde kötü puan almak öğrenciyi üzmektedir ve bu sebeple strese girerek devamında başarısız olmaktadır.

4.1.1.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Deniz'e matematik dersine yönelik düşünceleri sorulduğunda yüzünde büyük bir gülümseme ile matematiği çok sevdiğini anlatmıştır.

“Harika bir ders. Çalışmak hoşuma gidiyor. Matematikle uğraşmak hoşuma gidiyor.”

İfadelerini kullanan Deniz'e bu düşüncelerinin nasıl oluştuğu sorulduğunda bunun içinden gelen bir şey olduğunu söylemiştir. Sınıfındaki arkadaşları üzerinden bir yorum yaparak matematik sevgisinin notla ilgili olmadığını belirtmiştir.

“Bazı arkadaşlarım zayıf aldıkları için matematiği sevmiyorlar ama notla ilgili değil. Ben çok sevdiğim için başarılı oluyorum.”

cümlelerini kullanan Deniz, matematik dersindeki başarısını da dersi sevmesi ile açıklamaya çalışmıştır.

Matematik dersinde başarılı olmasının hayatındaki etkisi sorulduğunda ise sanki matematik dersi sınavından yüksek bir puan aldığı anı yaşıyormuşçasına mutlulukla soruyu yanıtlamıştır.

“Başarılı olduğumda ailem çok iyi davranıyor. Zor bir ders olduğu için başarınca mutlu oluyorum. Ailem de bana aferin diyor. Çok mutlu oluyorum.”

sözleriyle matematik dersinde başarılı olduğu zaman yaşadıklarını anlatan Deniz, matematiğin zor bir ders olduğuna ve zoru başarmanın mutlu ettiğine, matematik dersinde başarılı olduğu zaman ailesinden gelen güzel tepkilere değinmiştir.

Deniz'e matematik dersinde başarısız olduğu zaman yaşadıkları sorulduğunda bu durumdan utandığı ve sıkıldığı belli olacak şekilde başını önüne eğip araştırmacı ile göz temasından kaçınarak cevap vermiştir.

“Başarısız olduğumda çok kötü hissediyorum. Ailem bana mutlu görünmeye çalışıyor ama biraz kızıyorlar. Üzgün olunca da çalışmak içimden gelmiyor.”

Yukarıdaki ifadelerinden anlaşılacağı üzere Deniz, matematik dersinde başarısız olduğunda bu durum onu kötü etkilemektedir. Ailesiyle ilgili görüşlerinde aslında iki durum söz konusudur. İlki, ailesi gerçekten mutlu olsa bile Deniz bunu eğreti

görmektedir. İkincisi ise ailesi kızlarının başarısızlığından kaynaklanan hoşnutsuzluğunu gizlemeye çalışsa bile Deniz bu durumun farkındadır. Her iki durumun da Deniz'i olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

4.1.1.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Sınıfında matematik dersindeki en başarılı arkadaşının başarısının nedeni sorulan Deniz, bu başarıyı arkadaşının zeki olmasına, hızlı soru çözmesine ve çok çalışmasına bağlamıştır. Bu konuyla ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Sınıfın en zekisi o. Herkesten önce soruları çözüyor, çok çalışıyor. Çoğu derste en yüksek puanı o alıyor.”

Arkadaşının çoğu derste de en yüksek puanı aldığını söyleyen Deniz'e bu durumun doğuştan gelen bir özellik olup olmadığı sorulduğunda ise doğuştan olmadığı ile ilgili fikirlerini şu sözlerle aktarmıştır:

“Doğuştan değil bence. İnsan sonradan başarılı olabilir.”

Deniz'in bu görüşleri, sınıfında matematik dersindeki en başarısız olan arkadaşı ile ilgili sözleriyle de uyum içerisindedir:

“Bütün derslerde başarısız. Çünkü çalışmıyor. Aslında çalışsa yapar; ama istemiyor. Sürekli oyun oynamak istediği için okula gelmiyor. Onu hep dışarıda görüyoruz.”

şeklinde görüşlere sahip olan Deniz'in söylediklerinden hareketle, bahsi geçen sınıf arkadaşının çalışmayı isterse başarılı olabileceğini düşündüğünü söylemek mümkündür. En başarılı arkadaşından söz ederken bütün derslerde başarılı olduğunu anlatan Deniz, en başarısız arkadaşından söz ederken de bütün derslerde başarısız olduğunu belirtmiştir.

Deniz ile yapılan mülakatın geneline bakıldığında çalışıp hak ettiğini almak başarıdır; başarıda dersi sevmek ve öğretmen etkilidir. Deniz'e göre matematik harika bir derstir ve matematik dersine çalışmak çok hoşuna gitmektedir. Matematik sevgisinin içinden geldiğini belirtmiştir. Matematik dersinde başarılı olmak için isteyerek çalışmak, dersi iyi dinlemek ve test çözmek gerektiğini düşünmektedir. Deniz matematik dersinde başarılı olduğu zaman ailesinin çok iyi davrandığını, zor bir dersi başarmanın hoşuna gittiğini ve çok mutlu olduğunu anlatırken; matematik dersinde başarısız olduğunda ise

kötü hissettiğini, ailesinin kızdığını, üzgün olunca da çalışmak istemediğini anlatmıştır. Deniz'e göre matematik dersinde başarısızlığın sebepleri çalışmamak kötü puan alınınca girilen strestir. Dersi sevmek gerektiğine vurgu yapmıştır. Sınıfta matematik dersinde en başarılı olan arkadaşı hakkında, sınıfın en zekisi olduğunu, çok çalıştığını, hızlı soru çözdüğünü, çoğu derste en yüksek puanı onun aldığını ifade ederken matematik başarısının doğuştan gelmediğini de eklemiştir. Sınıfında matematik dersinde en başarısız olan arkadaşı hakkında ise bütün derslerde başarısız olduğundan, çalışmadığından, istekli olmadığından, sürekli oyun oynadığından, okula gelmediğinden ve hep dışarıda olmasından bahsetmiştir

4.1.2. Elif

4.1.2.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Elif'in başarı tanımına göre tüm soruları yapmak, yıldız almak ya da birisine yardım etmek bir başarıdır. Elif, başarıyı zekâyâ ve çalışmaya bağlamıştır.

“Derlerden 100 almak başarıdır. Yardıma ihtiyacı olanlara yardım etmek, yıldız almak, tüm soruları yapmak başarıdır. Başarı zekâyâya ilgilidir. İnsanın zengin ya da fakir olması önemli değil, eğer çalışırsa başarılı olur.”

sözleriyle Elif, maddi durumun başarıda bir etkisi olmadığına da değinmiştir. Elif'in görüşlerinde en dikkat çeken nokta başarıyı tanımlarken kullandığı *“derslerden 100 almak”* ve *“tüm soruları yapmak”* ifadeleri olmuştur.

Elif, matematik dersinde başarılı olmak için tekrar etmenin, proje hazırlamanın, öğretmenin söylediklerini yapmanın ve matematiği görselleştirerek çalışmanın öneminden söz etmiştir.

“Bazen unuttuğum için bunları yapamıyorum. Çünkü başka derslerin ödevini yaparken unutuyorum, sonra da vaktim olmuyor.”

sözleriyle de matematik dersinde başarılı olmak için -kendisinin söylediği- yapılması gerekenleri neden yapmadığını ve ödevlerinin fazlalığından yakınlıkla vakti kalmadığı için matematik dersine yeterince çalışmadığını ifade etmiştir.

Matematik dersinde başarısızlığın nedenleri sorulduğunda ise aklındakileri aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

“...Dikkatsizlik, çalışmamak, derse odaklanamamak, dersi sevmemek...”

Matematik dersinde başarılı olmak için zekâ ve çalışmanın önemine vurgu yapan Elif, matematik dersinde başarısızlığın nedenlerinden bahsederken de çalışmamaktan, dikkatsizlikten, dersi sevmemekten ve derse odaklanamamaktan söz etmiştir.

4.1.2.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Elif'e matematik dersiyle ilgili düşünceleri sorulduğunda tıpkı sınıf arkadaşı Deniz gibi büyük bir gülümseme ile soruya cevap vermiştir. Matematik dersinden bahsetmek Elif'i çok mutlu etmiştir. Aşağıda verilen cümlelerinden de bu mutluluk anlaşılmaktadır.

“Matematik çok eğlenceli, çok seviyorum. İşlem yapmak çok eğlenceli. Matematiği sevmek tamamen içimden gelen bir şey.”

Matematiğin eğlenceli bir ders olduğunu anlatan Elif, matematik sevgisinin içinden geldiğini söylemiştir.

Elif, matematik dersinde başarılı olduğu zaman olumlu hislere sahip olduğunu, ailesinden de olumlu tepkiler aldığını ifade ederken kendini iyi hissetmesinden, çalışmasının sonucunda başarılı olmasının onu mutlu ettiğinden bahsetmiştir. Matematik dersinde başarısız olduğu zaman yaşadıklarını ise aşağıdaki sözleriyle açıklamıştır.

“Düşük puan alınca çok üzülüyorum. Öğretmen açıklayınca ağlayacak gibi olurum. Ailem de üzülür. Kendimi kötü hissedip hırslanıp daha çok çalışırım.”

Elif, matematik dersinde başarısız olduğunda üzülen duyguyu yoğunluğu yaşadığını söylerken bunun onu hırslandırdığını ve daha çok ders çalıştığını anlatmıştır.

4.1.2.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Sınıfında matematik dersindeki en başarılı arkadaşını gözlemleriyle değerlendirmesi istenen Elif, arkadaşının soruları çok hızlı çözdüğünü, çok ders çalıştığını anlatmıştır.

“Yazısı kötü ama yine de çok çalışkan.”

şeklindeki cümlesiyle çalışkanlık ve yazının güzel olması arasında bir ilişki beklediğini ifade etmiştir.

Matematik dersinde en başarısız olan sınıf arkadaşının ise ders çalışmadığını, kötü arkadaşlara sahip olduğunu, okula gelmeyi parka gittiğini söyleyerek arkadaşının başarısızlığına bunları neden olarak göstermiştir.

Yapılan mülakat göz önünde bulundurulduğunda Elif'e göre başarı, akademik anlamda her şeyi tam olarak yapmaktır. Yani bir sınavdan 100 tam puan almak, tüm soruları yapmak birer başarıdır. Ayrıca insanlara yardım etmek de Elif için bir başarıdır. Elif, başarının zekâyla ilgili olduğunu, çalışmanın başarıyı getirdiğini söylemiştir. Matematik dersinde başarılı olmak için ise tekrar etmek, görselleştirerek çalışmak, proje hazırlamak ve öğretmenin dediklerini yapmak gerekmektedir. Bunları yaptığı için başarılı olduğunu; ancak bazen çok ödevi olduğunda aksattığını ifade etmiştir. Dikkatsizlik, çalışmamak, derse odaklanamamak ve dersi sevmemek de matematik dersinde başarısızlığa neden olmaktadır. Matematik dersini çok sevdiğini, işlem yapmanın eğlenceli olduğunu anlatan Elif için bu sevgi tamamen içinden gelen bir şeydir. Matematik dersinde başarılı olduğu zaman kendini iyi hissettiğinden, çalışmasının sonucunu almasının onu mutlu ettiğinden ve ailesinin de tebrik ettiğinden bahsetmiştir. Matematik dersinde düşük bir puan aldığı anda ise çok üzülüğünü, puanı açıklarken ağlayacak gibi olduğunu, ailesinin de üzülüğünü; ancak hırslanarak daha çok çalıştığını anlatmıştır. Elif'e göre sınıfında matematik dersinde en başarılı olan arkadaşı, çok çalışmaktadır ve hızlıdır. Matematik dersinde en başarısız olan arkadaşı ise ders çalışmamaktadır, kötü arkadaşları vardır, okul vaktinde parkta zaman geçirmektedir.

4.1.3. Serhat

4.1.3.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Serhat ile yapılan mülakattan elde edilen bilgilere göre çalışmanın karşılığını almak başarıdır. Kişinin kendisinin, inancın, arkadaş çevresinin başarıda etkili olduğunu belirten Serhat, cinsiyetin başarıda bir etkisi olmadığını da sözlerine eklemiştir. Aşağıda Serhat'ın sözleri okuyucuya sunulmuştur:

“Hedeflediğimi yaparak başarılı olurum. İnanç önemli, insanın kendisi de önemli bir faktör.”

Serhat’ın görüşlerinde, başarılı olmanın şartının hedefleneni yapmak olduğu yer almıştır. İnsanın başarılı olmasında inancının etkisinden de bahsetmiştir. Serhat, başarı konusunda öğretmen veya veliden söz etmemiş, kişinin kendisinin önemli olduğunu ifade etmiştir.

Matematik dersinde başarılı bir öğrenci olan Serhat’a göre matematik dersinde başarılı olabilmek için bol soru çözmek, tekrar etmek ve dersi sevmek gerekmektedir.

“Ben bunları yaptığım için başarılıyım.”

cümlesiyle aslında, kendisinin başarı sırrını araştırmacıyla paylaşmıştır. Soru çözümü ve tekrar etmeye değinmesinin yanı sıra dersi sevmesinin de matematik dersindeki başarısında payı olduğunu anlatmıştır.

Matematik dersindeki başarısızlığın sebepleri Serhat’a göre, odaklanamamak, inanç eksikliği, çalışmamaktır. Zekâ türlerinin de başarıda önemli olduğunu şu sözlerle aktarmıştır:

“Sözel zekâyâ sahip olmak da etkili. Doğuştan gelmeli matematik başarısı.”

Matematik başarısının doğuştan geldiği düşüncesine sahip olan Serhat, sözel zekâyâ sahip olmanın matematik dersinde başarıyı yakalamanın önündeki bir engel olduğunu belirtmiştir.

4.1.3.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Matematik derslerinde heyecanlandığını anlatan Serhat, matematiği sevdiğini anlatmıştır. Bu sevgisinin nedeni olarak matematik sevgisinin içinden geldiğini ve sayısalı çok sevdiğini söylemiştir. Mülakatın matematik dersine yönelik düşüncelerin öğrenilmeye çalışıldığı bu kısımda öğrencinin yüzü kızarmıştır, terlediği için alnını silmiştir ve araştırmacı ile göz temasından kaçınmıştır. Düşüncelerini anlatırken heyecanlanmasının yanında biraz da çekinerek cevap vermesi üzerine bu heyecanın nedeni sorulduğunda ise,

“TEOG yüzünden yapamama korkusu hissettiğim bir ders.”

cevabıyla bir anlamda çözülmüştür. Başarılı olduğu bir ders olmasına rağmen matematik dersinde yapamama korkusu yaşamasının nedeni liselere girişte öğrenci seçimi için yapılan merkezî sınavdır.

Matematik dersinde başarılı olduğunda özgüveninin arttığını, gururlandığını anlatan Serhat aşağıdaki sözleri ile durumu açıklamaya çalışmıştır:

“Özgüvenim artıyor. Zor bir ders olduğu için herkes yapamıyor, bu da beni gururlandırıyor.”

Matematik dersinin zor bir ders olduğunu ifade eden Serhat, zorluğundan dolayı herkesin başarılı olamadığını ve bunun onu gururlandırdığını anlatmıştır. Ailesinin ve matematik öğretmeninin bu durumu normal karşıladıklarını; çünkü başarılı olmasına alıştıklarını belirtmiştir. Başarılı olmasına ailesinin ve öğretmenin alıştığını anlatırken arkasına yaslanarak rahat bir tavır takınmıştır. Matematik dersinde başarısız olduğu zaman üzüldüğünü ve özgüveninin azaldığını söylerken aşağıdaki sözlerle matematik dersine verdiği önemden bahsetmiştir:

“Zor bir dersi yapamadığım için üzülürüm. Resim dersinden başarısız olunca bu kadar üzülmem.”

Matematik dersinde başarılı/başarısız olmanın Serhat için önemli olmasının sebebi matematiği zor bir ders olarak nitelendiriyor olmasıdır. Ailesinin ona olan inancının yüksek olduğunu belirten Serhat başarısız olduğu zaman ailesinin tepkilerini şu cümlelerle anlatmıştır:

“Ailem çalışmamı söylüyor. Bana inançları yüksek. Başarısız olduğumda elimden geleni yaptığımı bildikleri için kızmıyorlar, hayal kırıklığına uğramıyorlar.”

Serhat'ın görüşlerinden anlaşıldığı gibi ailesi, Serhat matematik dersinde başarısız olduğunda normalin dışında veya olumsuz bir tepki vermemektedir.

4.1.3.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Serhat sınıf arkadaşları arasında matematik dersinde en başarılı olanın neden başarılı olduğunu açıklarken o arkadaşının fazla test çözdüğünü, inancının daha yüksek olduğunu ve çok hırslı olduğunu belirtmiştir. Matematik dersinde sınıfındaki en başarısız arkadaşının ise derse odaklanamadığından, farklı şeylerle ilgilendiğinden, ailesinden,

arkadaş çevresinden söz ederek başarısızlığını bunlara bağlamıştır. Aşağıdaki şekilde görüşlerini aktarmıştır:

“Odaklanamıyor, başka şeylerle uğraşılıyor, ailesi problemlili, arkadaş çevresi kötü etkiliyor. Hiçbir derse karşı başarılı olma isteği ve inancı yok.”

Matematik dersinde başarısız olan arkadaşının başarısızlığının sebeplerini anlatırken arkadaşından, aile durumundan ve arkadaş çevresinden bahseden Serhat, arkadaşının başarılı olma isteği ve inancı olmadığı yorumunu yapmıştır.

Serhat ile yapılan mülakat özetlenmek istenirse, Serhat'a göre çalışmanın karşılığını almak, hedefleneni yapmak başarıdır ve başarıda inanç, insanın kendisi, arkadaş çevresi etkilidir. Matematik dersinde başarılı olmak için soru çözmek, tekrar etmek, dersi sevmek gerekmektedir. Serhat bunları yaptığı için başarılı olduğunu belirtmiştir. Matematik dersinde başarısızlığın sebepleri ise odaklanamamak, inanç eksikliği, çalışmamak, sözel zekâyaya sahip olmaktır. Serhat'a göre matematik başarı doğuştan gelmelidir. Serhat, matematik dersini sevdiğini, TEOG sınavı söz konusu olduğunda yapamama korkusu hissettiğini anlatırken matematiği sevmesinin içinden geldiğini belirtmiştir. Matematik dersinde başarılı olduğu zaman özgüveninin arttığını, zor olanı başarmanın verdiği mutluluktan hoşlandığını anlatan Serhat, başarılı olduğunda ailesinin ve öğretmenin normal karşıladığını çünkü alıştıklarını anlatmıştır. Başarısız olduğunda ise Serhat'ın anlattıklarından hareketle üzülmede, özgüveni azalmakta, zor bir ders olduğu için diğer derslere oranla daha çok üzülmede ve ailesi kızmayıp çalışmasını söylemektedirler. Serhat'a göre sınıfında matematik dersinde en başarılı olan arkadaşı bu başarısını çok test çözmesine, başarılı olacağına inanmasına ve hırsına borçlu iken, en başarısız olan arkadaşının da odaklanamamasının, ailesinde sıkıntılar olmasının, arkadaş çevresinin, başarılı olma konusunda isteksiz ve inançsız olmasının onu başarısızlığa ittiğinden söz etmiştir.

4.1.4. Buğra

4.1.4.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Başarıyı hedefe ulaşmak veya yüksek puan almak olarak tanımlayan Buğra cinsiyetin başarıda önemli bir faktör olmadığını; ancak öğretmenin öğrenci başarısında

etkili olduğunu dile getirmiştir. Arkadaş çevresinin başarıya etkisini ise aşağıdaki şekilde açıklamıştır:

“Arkadaş çevresi olumsuz etkiliyor; çünkü çok vakit geçiriyorum, ders çalışmıyorum.”

Arkadaşlarıyla çok vakit geçirmesini ders çalışmasına engel bir durum olarak gördüğünü anlatarak arkadaş çevresinin başarıyı olumsuz etkilediğine değinmiştir.

Buğra matematik dersinde başarılı olmak için çok test çözmek, çalışmak, tekrar etmek gerektiğini söylemiştir.

“Tutum önemli değil, insan çalışırsa yapar. Zekâyla ilgisi yok, insan sonradan da başarılı olabilir.”

sözlerinden anlaşılmaktadır ki Buğra, matematik başarısını tutum ve zekâ ile bağlantısız bularak salt çalışmayla elde edilen bir başarı olduğunu düşünmektedir. Matematik dersinde başarılı olmak için yapılması gerekenlere verdiği cevaplar hatırlatılarak bunları kendisinin yapıp yapmadığı sorulduğunda ise aşağıdaki şekilde yanıt alınmıştır:

“Bunları ara sıra yapıyorum; ama eriniyorum ve sıkılıyorum. Her ders için böyle düşünmüyorum. Ders çalışmak yerine oyun oynamak istiyorum. Etüt merkezindeyken dışarıda hava güzel oluyor o yüzden derse girmek istemiyorum.”

Her ders için aynı şekilde düşünmediğini vurgulayarak matematik dersinde başarılı olmak için yapılması gerekenler hakkında fikirleri olduğu halde bunları neden yapmadığını yukarıdaki cümlelerle anlatan Buğra, oyun oynamak istediğini, güzel havada dışarıda olmak istediğini belirtmiştir.

Matematik dersinde başarısızlığın sebepleri Buğra’ya göre; çalışmamak, tekrar etmemek ve test çözmemektir. Bazen öğretmenin de etkili olduğunu söylemesi üzerine araştırmacı bunu açıklamasını istediğinde; sadece “Öğretmen sinirli olunca...” demiş ve cümlesini bitirmeyerek başını biraz aşağıya düşürüp çekingen, korkak ve sıkıntılı bir durumdan bahsettiği belli olan bir ifadenin yanında küçük bir gülümseme ile araştırmacıya bakmıştır. Buğra, matematik dersinde başarısızlığı öğrencinin çalışmamasına, test çözmemesine, tekrar etmemesine ve öğretmenin sinirli olmasına bağlamıştır.

4.1.4.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Matematik dersi hakkında düşüncelerinin konulara bağlı olarak değiştiğini, zor konuları bilmediği için dersten sıkıldığını ifade etmiştir. Konuların dışında bir de dersin zorluğuna değinen Buğra şu sözlerle görüşlerini belirtmiştir:

“Yaptığım zaman hoşuma gidiyor. Çünkü zor bir ders olduğu için önemli.”

Zor bir derste başarılı olmanın hoşuna gittiğini ve bu sebeple başarılı olduğu – kendi tabiriyle yaptığı- zamanlarda matematik dersini sevdiğini anlatmıştır.

Buğra, matematik dersinde başarısız olduğu zaman ailesinden gördüğü olumsuz tutumları ve bu olumsuz tutumların onu kötü yönde etkilediğini aşağıdaki sözleriyle ifade etmiştir:

“Kötü not alınca her şeyi yasaklıyorlar. Kızıyorlar. Ben de hiç çalışmak istemiyorum.”

Kötü not aldığı zaman aile ortamında yaşadıkları Buğra’yı oldukça olumsuz etkilemektedir ve bu sebeple çalışmak istememektedir.

Matematik dersinde başarılı olduğu zaman ise başarısız olduğu zamanların aksine ailesinin ona olan olumlu yaklaşımlarından duyduğu hoşnutluğu anlatan Buğra,

“İyi not alınca bilgisayar veya tabletle oynamam için süre veriyorlar. Seviniyorlar. Ödül alıyorlar. Öyle olunca daha çok çalışmak istiyorum.”

diyerek matematik dersinde başarılı olduğunda yaşadıklarını özetlemiştir. Buğra’nın görüşlerinden anlaşılıyor ki, matematik dersinde başarısız olduğunda ve başarılı olduğunda yaşadıkları benzerlik göstermemektedir. Başarısız olduğunda kızan, yasaklar koyan ailesi, başarılı olduğunda da bilgisayar veya tabletle oynama hakkı vermekte, ödül almakta, sevinmektedir.

4.1.4.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Sınıfında matematik dersinde en başarılı olan arkadaşı hakkında gözlemlerini aktaran Buğra, o arkadaşı için;

“Dersi derste öğreniyor, test çözüyor, tekrar ediyor.”

şeklinde yorum yaparken, sınıfında matematik dersinde en başarısız olan arkadaşı hakkında da;

“Hiç çalışmıyor. Okula bile gelmek istemiyor. Hep dışarıda oyun oynuyor.”

ifadelerini kullanmıştır. Her iki arkadaşından bahsederken de başka faktörlerden söz etmeyerek bir arkadaşının matematik dersindeki başarısını ve diğer arkadaşının matematik dersindeki başarısızlığını sadece kendilerine bağlamıştır.

Yapılan mülakatın özünde Buğra’ya göre, hedefe ulaşmak ve yüksek puan almak başarıdır. Arkadaş çevresi ve öğretmen başarıda etkilidir. Matematik dersinde başarılı olmak için test çözmek, çalışmak, tekrar etmek gerektiğini söyleyen Buğra, bunları yapmadığını ve oyun oynamak istediğini belirtmiştir. Matematik dersinde başarısızlığın sebepleri ise çalışmamak, tekrar etmemek, test çözmek ve öğretmenin sinirli olmasıdır. Buğra, konuya göre matematik dersi hakkında tavrının değiştiğini, zor konuları bilmediği için sıkıldığını söylemiştir. Zor bir ders olduğu için yapabildiği zaman matematik dersinin hoşuna gittiğini anlatmıştır. Buğra, matematik dersinde kötü not aldığı zaman ailesinin kızıp yasaklar koyduğunu ve çalışmak istemediğini belirtmiştir. İyi bir puan aldığı zaman ailesinin sevindiğini, ödül aldığını, bilgisayarla oynaması için izin verdiğini ve bu durumun onda daha çok ders çalışma isteği uyandırdığını söylemiştir. Buğra’ya göre sınıfında matematik dersinde en başarılı olan arkadaşı dersi derste öğrenmekte, test çözmekte ve tekrar etmektedir. Matematik dersinde en başarısız olan arkadaşı ise çalışmamakta, hep dışarıda oyun oynamaktadır.

4.1.5. Merve

4.1.5.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Merve’ye göre başarı, insanın herhangi bir konuda yükselmesidir. Başarıyı etkileyen faktörlerin psikolojik durum, çevreyle uyum, aile ve öğretmen olduğunu söyleyen Merve başarı için rekabet konusunda aşağıdaki şekilde görüşünü ifade etmiştir:

“İnsan kendisiyle yarışmalı; çünkü sürekli rakipleriyle yarışırsa rakibi kalmadığında kendini geliştiremez.”

Cinsiyetin başarıda bir etkisi olmadığını belirten Merve, sonrasında şu sözlerle cinsiyet ve başarı arasındaki ilişkiyle alakalı düşüncelerini belirtmiştir.

“Cinsiyet aslında pek etkili değil başarıda; ama kızlar çalışkan olduğundan başarılı, erkekler de daha zeki olduklarından başarılı. Erkekler uğraşmadan başarıyı elde ediyor.”

Merve'nin görüşlerinden anlaşıldığı üzere, kız öğrenciler çalışkan oldukları için, erkek öğrenciler ise zeki oldukları için başarıyı elde etmektedirler.

Matematik dersinde başarılı olmak için konuyu iyi kavramak ve ardından da fazla test çözülmesi gerektiğini düşünen Merve konuyla alakalı olarak aşağıdaki örneği vermiştir:

“Mesela arabaya benzini koyarsınız; ama çalıştırmazsanız kendiliğinden sadece benzinle gitmez.”

Merve'nin verdiği bu örneğe göre matematik dersinde konuyu iyi kavramak yeterli değildir, konuyu kavradıktan sonra test çözülmesi gerekmektedir. Dersi iyi dinlemenin önemli olduğunu belirten Merve, öğretmenin anlatışı akılda kaldığı için öğretmenin de matematik dersinde başarılı olma konusunda bir faktör olduğunu dile getirmiştir.

“Matematikte başarılı olmak doğuştan gelen bir şey değil. Bence sonradan da kazanılabilir.”

sözleriyle matematik dersinde başarılı olmanın doğuştan gelen bir özellik olmadığını savunmuştur. Merve, kendisinin söylediği, matematik dersinde başarılı olmak için yapılması gerekenleri yapıp yapmadığı konusunda ise sıkıldığını, yapamadığı zaman eğlenceli gelmediğini söylemiştir. Merve'nin bu konuyla ilgili söyledikleri aşağıda sunulmuştur:

“Biz öğrenciler olarak çalıştığımızı sanıyoruz; ama yeterli olmuyor. Dersi dinliyorum, renkli kalemlerle notlar tutuyorum aklımda daha iyi kalsın diye; ama

sıkılıyorum. Tekrar da etmiyorum. Matematikte yapamadığım zaman eğlenceli gelmiyor o yüzden.

Merve, kendisi ve öğrenciler adına bir genelleme yaparak çalıştıklarını sandıklarını; ancak yeterli olmadığını belirtmiştir.

Matematik dersinde başarısızlığın sebepleri sorulduğunda Merve, kendisi üzerinden cevap vermeyi tercih etmiştir. Tekrar etmediğinden, matematiği sevmeyi sevmediğinden, sıkıldığından, ilgisiz oluşundan bahseden Merve'nin düşünceleri aşağıda verilerek aktarılmıştır.

“Tekrar etmiyorum. Matematiği sevmiyorum. Yapamadığım için sıkılıyorum. İlgisizim matematik dersine karşı.”

Merve'nin bu özeleştirelerinden anlaşılmaktadır ki, matematiği sevmemesi, yapamıyor olmasından kaynaklı sıkılma durumu, matematik dersine ilgisizliği ve tekrar etmemesi matematik dersinde başarısız olmasına neden olmaktadır.

4.1.5.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Matematik dersine yönelik düşüncelerini anlatırken iyi bir temeli olmadığı için matematiğe ısınmadığından, sözel derslerinin daha iyi olduğundan, yapabilmesinin matematiğe olan hislerine etkisinden ve öğretmenin matematik dersine yönelik düşüncelerin oluşmasındaki etkisinden bahseden Merve'nin ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Ortaokuldan iyi bir matematik temelimi olmadığı için matematiğe ısınmadım. Edebiyatım daha iyidir. Matematiği de yapabildiğim zaman seviyorum. 9. sınıftaki matematik öğretmenimle uyuşamadık ve matematikten soğudum. Öğretmen dersi severdir. Öğretmen eğlenceli anlatınca hoşumuza gidiyor matematik dersi.”

Merve, öğretmenin matematik dersini sevdireceğini, öğretmenin anlatış şeklinin önemli olduğunu belirtmiştir.

Merve, matematik dersinde başarılı olduğu zaman çok sevindiğini, çevreyi umursamadığını şu cümleler ile ifade etmiştir:

“Başarılı olduğumda çok sevinirim. Çevreyi çok umursamam. Matematik, çevremde çok önemli görülüyor; ama benim ilgimin olup olmaması daha önemli.”

Matematik dersinin çevresinde önemli bir yeri olduğunu; ancak kendisinin ilgisinin olup olmamasının daha önemli olduğunu belirtmiştir. Matematik dersinde başarılı olduğu zaman ailesinden aldığı olumlu tepkilerin onu daha çok çalışmaya yönlendirdiğini ise aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

“Ailem benden çok seviniyor güzel bir puan aldığımda. Onların sevinci beni olumlu etkiliyor ve daha çok çalışmak istiyorum.”

Çevreyi umursamadığını önceki sözlerinde anlatan Merve için ailesinin tepkisi oldukça önemli görülmektedir. Çünkü ailesinden aldığı güzel tepkilerin onu olumlu etkilediğini anlatmıştır.

Matematik dersinde başarısız olduğunda yaşadıklarını betimlemesi istenen Merve, tıpkı başarılı olduğu zamanki gibi ailesinin tepkilerinden ve bu tepkilerin onu yine olumlu etkilediğinden bahsetmiştir. Merve'nin bu konudaki yorumu:

“Başarısız olduğumda ailem daha iyi yapabileceğimi söylüyor. Beni destekleyip öğütler veriyorlar. Yanımda olduklarını biliyorum ve desteklerini boşa çıkarmamak için çalışmak istiyorum.”

şeklinde olmuştur. Başarılı olduğu zaman ailesinin sevincinden dolayı daha çok çalışmak isteyen Merve, başarısız olduğunda da ailesinin desteğini boşa çıkarmamak için çalışmak istediğini belirtmiştir.

4.1.5.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Matematik dersinde sınıfındaki en başarılı öğrencinin başarısının nedenleri sorulduğunda Merve, bunun zekâyla ilgisi olmadığını, arkadaşının çok çalıştığı ve tekrar yaptığı için başarılı olduğunu söylemiştir. Kişinin başarılı olmayı istemesine de değinen Merve'nin cümleleri aşağıda verilmiştir:

“Çok çalışıyor, tekrar yapıyor. Bence zekâyla ilgisi yok. Zekâ hepimizde var; ama onu kullanmak ve çabalamak önemli. Kişinin kendisinde istek olmalı yani.”

Merve için matematik dersinde sınıftaki en başarılı arkadaşının başarısında çok çalışması, tekrar yapması ve istekli olması etkili rol oynamaktadır.

Matematik dersinde sınıfındaki en başarısız arkadaşının bu başarısızlığının nedeninin ise ilgisiz olması, dersi dinlememesi, arkadaş çevresi olduğunu söylemiştir.

“İlgisizliğinden başarısız oluyor. Dersi dinlemiyor. Aslında biraz çabalasa yapabilir. Arkadaş çevresi de hep kendisi gibi olduğundan birbirlerini kötü etkiliyorlar.”

diyerek arkadaşının matematik dersinde başarısızlığının nedenlerine yönelik kendi gözlemlerini ifade etmiştir. Merve’ye göre arkadaşı biraz çabalasa matematikte başarılı olabilecektir. Bu da matematik dersinde en başarılı olan arkadaşıyla ilgili yaptığı yorumda bahsettiği istekli olmak ile örtüşmektedir. Matematik dersinde sınıfındaki en başarısız arkadaşının arkadaş çevresinde başarısız öğrencilerin bulunması da bu başarısızlıkta etkisi olan bir durumdur.

Kısaca, Merve’ye göre başarı insanın herhangi bir konuda yükselmesidir. Psikolojik durum, çevre, aile ve öğretmen başarıda etkilidir. Merve, kızların çalışkan olduğu için, erkeklerin ise zeki oldukları için başarılı olduğunu ifade etmiştir. Matematik dersinde başarılı olmak için konuyu iyi kavramak, test çözmek, dersi iyi dinlemek gerekmektedir ve öğretmenin anlatışı etkilidir. Merve’ye göre matematik başarısı doğuştan gelen bir özellik değildir. Merve, matematik dersinde başarılı olmak için saydıklarını yapmadığını, sıkıldığını, zor konularda zorlandığını anlatmıştır. Matematik dersinde başarısızlığın sebeplerini kendisi üzerinden anlatan Merve, tekrar etmediğini, matematiği sevmediğini, yapamadığı için sıkıldığını belirtmiştir. Matematik dersini öğretmenin sevdirdiğini düşündüğünü ifade etmiştir. Ortaokuldan iyi bir temeli olmadığından bahsetmiştir. Matematik dersinde başarılı olduğu zaman çok sevindiğini, ailesinin de mutlu olduğunu ve bu mutluluğun onu daha çok çalışmaya sevk ettiğinden söz etmiştir. Başarısız olduğunda ise ailesinin destek olduğunu ve bu desteği boşa çıkarmamak için çalışmak istediğine değinmiştir. Merve’ye göre sınıfında matematik dersinde en başarılı olan arkadaşı çok çalışmakta ve tekrar etmektedir. En başarısız olan arkadaşı ise ilgisizdir, dersi dinlememektedir ve arkadaş çevresi onu kötü etkilemektedir.

4.1.6. Cenk

4.1.6.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Cenk için başarı, insanın hayaline ulaşmasıdır. Başarıyı bu şekilde tanımladıktan sonra tanımını biraz düzelterek;

“Ama o hayale veya hedefe ulaşmaya çalışırken yaşananlar da başarıdır.”

şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Hayaline veya hedefine ulaşmaya çalışırken insanın tecrübe ettikleri de bir başarıdır Cenk'e göre. Cenk, başarıda etkili olan faktörlerin konsantre olmak, azimli olmak, kararlılık, belirlenmiş bir hedef, cinsiyet, arkadaş çevresi, aile, öğretmen ve söz konusu okul başarısı olduğunda dersi sevmek olduğunu söylemiştir. Cenk'in bu konudaki düşünceleri aşağıda verilmiştir:

“Konsantre olmak, azimli olmak, kararlılık, belirlenmiş bir hedef başarıda etkilidir. Cinsiyet aslında mesleğe göre etkili oluyor. Yani bazı meslekler var onlarda erkekler daha başarılı, bazı mesleklerde de kadınlar daha başarılı. Erkeğin yapabileceği ile kadının yapabileceği farklı oluyor. Arkadaş çevresi, aile, öğretmen de etkili. Ayrıca okul başarısında dersi sevmek çok etkili.”

Görüldüğü gibi Cenk, cinsiyetin başarı üzerindeki etkisini meslekler açısından düşünerek ifade etmiştir. Cenk'e göre bazı mesleklerde kadınlar başarılı olurken bazılarında da erkekler başarılıdır. Konu okul başarısı olduğunda ise dersi sevmenin önemli olduğunu savunmuştur.

Matematik dersinde başarılı olmak için yapılması gerekenler Cenk'e göre, önyargılı olmamak, düzenli ve programlı çalışmak, yapılamayan soruları öğretmene sormaktır. Kendisinin bunları yapıp yapmadığı sorulduğunda ise yapmadığını söyleyerek bunun nedenlerini aşağıdaki gibi anlatmıştır:

“Ben bunları yapmıyorum. Çünkü başaramıyorum. Herkes matematik yapacak diye bir şey yok. Ailem özel ders aldırma istiyor ama bugün yarın başlarım derken zaman geçiyor. Bir türlü kendimi hazır hissedemiyorum.”

Başaramadığından, kendini hazır hissetmediğinden yakınan Cenk, gayet rahat bir şekilde gülerek herkesin matematik yapacağı şeklinde bir şart olmadığını ifade etmiştir. Cenk'in ifadelerine göre ailesi matematik dersinde başarılı olması için ona özel ders aldırma istese de Cenk bunun için kendisini hazır bulmamaktadır.

Matematik dersinde başarısızlığın sebepleri sorulduğunda Cenk kendisi üzerinden soruyu cevaplamıştır. Önyargılarının, dersi umursamamasının, bazı şeyler için geç olduğunu düşünmesinin matematik dersinde başarısızlığa yol açtığını belirtirken aşağıdaki ifadeleri kullanmıştır:

“Önyargılar, dersi umursamamak, lise bitti artık başarılı olmak için geç diye düşünmek. Benden kaynaklı aslında. İnsanın içinde olmalı. Dersi sevmesek de başarılı olabiliriz belki. Eğer sabırla çok çalışırsak sevmeden de başarılı olunabilir.”

Matematik dersi sevilme bile sabırla çalışıldığında başarılı olunabileceğini ve 12. sınıfta olduğu için başarılı olmak için geç olduğunu düşünmektedir. “Benden kaynaklı aslında.” derken matematik dersindeki başarısızlığının sorumlusu olarak kendisini gördüğü anlaşılmaktadır.

4.1.6.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Cenk, matematik dersini hiç sevmediğini, nefret ettiğini dile getirmiştir. Buna neden olarak da matematiği hiç yapamadığını göstermiştir. Matematiğin önemli bir ders olduğunu; ancak yapamadığını söyleyen Cenk, 7. sınıftaki matematik öğretmeni sonrasında matematikten soğuduğunu aşağıda verilen ifadelerle anlatmıştır:

“Hiç sevmediğim bir ders. Hatta nefret ediyorum. Çünkü matematiği hiç yapamadım. Matematik olmadan olmuyor bunu biliyorum ama yapamıyorum. 7. sınıftaki öğretmenimden sonra çok soğudum matematikten.”

Cenk, matematiğe olan olumsuz düşüncelerini anlatırken matematikten nefret ettiğini söylemiştir. Matematik yapamadığından yakınırken parmaklarını birbirine geçirdiği ellerini açarak ellerinin boş olduğunu gösteriyormuş gibi bir hareketle birlikte kaşlarını biraz kaldırmış ve yüzünde çaresiz bir ifade belirlemiştir.

Matematik dersinden hiç yüksek bir puan almadığını söylerken utangaç bir gülümseme ile araştırmacıya bakan Cenk, matematik dersinden yüksek bir puan almış olsaydı bunun onu mutlu edeceğinden bahsetmiştir. Matematiği her dersten üstün gördüğünü anlattığı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

“Matematik her dersten üstte, ayrı bir yerde. Zor olanı başarmak beni çok mutlu ederdi.”

Buna göre Cenk için matematik dersinde yüksek bir puan almak önemlidir; çünkü Cenk, matematik dersini her dersten üstte görmektedir ve kendi ifadeleriyle bu üstte olan, zor olan dersi başarmak onu mutlu edecektir.

Matematik dersinde başarısız olduğu zaman üzümediğini, umursamadığını söyleyen Cenk, buna hem kendisinin hem de ailesinin alıştığını belirtmiştir. Ailesinin Cenk'in yaşından dolayı artık baskı yapmadıklarını, onlara “yapamıyorum” dediğini anlatmıştır.

“Aslında çalışmak istiyorum. Kitapları önüme alıyorum, “çalışayım” diyorum; ama nasıl çalışılır bilmiyorum.”

sözlerinden anlaşılmaktadır ki Cenk, matematik dersine çalışmak istese bile nasıl çalışılacağı hakkında bilgi sahibi değildir.

4.1.6.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Cenk'in sınıfında matematik dersinde en başarılı arkadaşının bu başarısının nedeni Cenk'e göre doğuştandır. Çalışmadığı halde yüksek puan aldığını, matematiğe karşı yeteneği olduğunu söylemiştir. Bu konuda Cenk'in anlattıkları aşağıdaki alıntıyla verilmiştir:

“Tamamen doğuştan gelen bir şey. Çünkü hiç çalışmıyorum; ama yine de en yüksek notları o alıyor. Bazılarının matematiğe karşı doğuştan bir yeteneği olur, o da onlardan.”

Arkadaşının matematik dersindeki başarısını tamamıyla doğuştan yetenekli olmasına bağlamıştır.

Matematik dersinde sınıfındaki en başarısız arkadaşının ise umursamadığını, dersi dinlemediğini, derste başka şeylerle uğraştığını şu sözlerle anlatmıştır:

“Umursamıyorum, dersi dinlemiyorum, çoğu zaman kulaklıkla derse gelip derste müzik dinliyorum. Hocalar da sınıfı rahatsız etmesin diye artık bir şey demiyorlar çünkü hocaları da bıktırdı. Bazı derslerde de böyle başarısız.”

Matematik dersinde sınıfındaki en başarılı arkadaşını anlatırken doğuştan gelen matematik yeteneği olduğuna değinen Cenk, en başarısız arkadaşının başarısızlığının nedenleri arasında bu yetenekten söz etmemiştir.

Cenk ile yapılan mülakatlar göstermektedir ki Cenk'e göre başarı hayale (hedefe) ulaşmak veya hedefe ulaşmaya çalışırken yaşananlar başarıdır. Konsantre olmak, azimli olmak, kararlılık, belirli bir hedef, arkadaş çevresi, dersi sevmek, aile ve öğretmen başarıda etkilidir. Cinsiyet ise meslek söz konusu iken başarıda etkilidir. Cenk, matematik

dersinde başarılı olabilmek için önyargılı olmamak, düzenli ve programlı ders çalışmak, yapılamayan soruları öğretmene sormak gerektiğini düşündüğünü söylemiştir. Bunları yapmadığını çünkü başaramadığını ifade etmiştir. Kendini ders çalışmaya hazır hissetmediğinden bahsederek “Herkes matematik yapacak diye bir şey yok.” şeklinde kesin bir cümle kullanmıştır.

Cenk’e göre matematik dersinde başarısızlığın sebepleri önyargılar, dersi umursamamak, ders çalışmaya başlamak için kalındığını düşünmektir. Cenk burada “İnsanın içinde olmalı.” şeklinde yorum yapmıştır. Cenk matematikten nefret ettiğini dile getirmiştir. Bunun nedeni ise Cenk’e göre, ortaokuldaki matematik öğretmenin onu dersten soğutmasıdır. Cenk, matematik dersinden hiç yüksek bir puan almadığını söylemiştir. Yüksek puan alsaydı zoru başarmanın onu mutlu edeceğinden söz etmiştir. Cenk, düşük puan aldığı için üzülmediğini, alıştığı için umursamadığını anlatmıştır. “Yapamıyorum” diyerek ders çalışmadığını ve hatta matematik dersine çalışmak istediği zaman da bunu başaramadığını; çünkü nasıl çalışacağını bilmediğini aktarmıştır. Sınıfında matematik dersinde en başarılı olan arkadaşının bu başarısının tamamen doğuştan geldiğini, bazı insanların matematiğe karşı yetenekli olarak doğduklarını belirtmiştir. En başarısız arkadaşının ise umursamadığını, dersi dinlemediğini söylemiştir.

4.2. Veli Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular

Velilerle yapılan mülakatlar sonucunda elde edilen genel temalar ve kodlar Tablo3 yardımıyla aşağıda okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 3. Veli Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular

4.2.1. Derya (Deniz'in velisi)

4.2.1.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Derya, başarıyı iki farklı şekilde tanımlamıştır. Bu tanımlarda insanın kendi kararlarıyla hareket etmesinden ve mutlulukla aldığı nottan bahsetmiştir. Derya'nın

Genel Temalar	Kodlar	Derya	Esra	Sıla	Beyza	Mustafa	Caner
Başarı ve Matematik Dersinde Başarı	Cinsiyet	✓					
	Aile	✓	✓	✓			✓
	Yüksek Not	✓					
	Sıkı Çalışma	✓		✓	✓		✓
	Özel Hoca	✓					
	Zeka		✓				
	Çevre		✓				
	Cinsiyet		✓	✓	✓	✓	
	Öğretmenin Rolü		✓			✓	✓
	Arkadaş Çevresi				✓		✓
Hedefe Ulaşmak					✓	✓	
Matematik Dersiyile İlgili Düşünceler	Dersi Sevmenin Olumlu Etkisi	✓	✓	✓			
	Zoru Başarma Hissi	✓	✓				
	Öğretmenin Rolü	✓			✓		
	Konuya Göre Tavr			✓			
	İçten Gelen					✓	✓
	Sıkı Çalışma					✓	
	Zeka					✓	
	Dersi Sevmemenin Olumsuz Etkisi						✓

görüşleri aşağıda verilmiştir:

“İnsanın kendi kararlarıyla hareket etmesi başarıdır. Mutlulukla aldığı not başarıdır.”

Başarıyı yukarıdaki gibi tanımlayan Derya, öğretmen-veli-çocuk üçlüsü arasındaki iletişimin başarıyı etkilediğini ifade etmiştir. Cinsiyetin başarıyı nasıl etkilediğinden, aile desteğinin öneminden, anne ve babanın eğitim düzeyinin çocuğu etkilediğinden, ev ortamının öneminden söz etmiştir. Bu konudaki düşünceleri:

“Erkekler başarıya daha rahat ve kolay ulaşıırken kızlar daha çok çaba sarf ederek başarılı oluyor. Erkekler biraz daha zeki. Evde de aile destek olmalı. Anne-babanın eğitim düzeyi de etkili. Çocuğun evde sorularını soracağı biri olmalı. Bir rol model olmalı çocuğun önünde.”

şeklinde olmuştur. Derya’ya göre erkekler zeki oldukları için, kızlar ise çaba sarf ettikleri için başarılı olmaktadır. Çocuk için bir rol model olması gerektiğine inanmaktadır.

Derya’nın görüşleri açısından, matematik dersinde başarılı olmak için dikkat eksikliği olmamalı, düzenli çalışılmalı, ders tekrarı yapılmalıdır. Matematik dersinde başarılı olmanın genetikle ilgili bir durum olmadığını belirtmiştir. Kızının başarılı olmak için yapılması gerekenleri yaptığını ise şu sözlerle anlatmıştır:

“Kızım bunları yapıyor. Ben her türlü önlemi alıyorum. Eve her gün öğretmen geliyor ve ödevlerini yaptırıp test çözdürüp gidiyor.”

Derya, kızı Deniz’in başarılı olabilmesi için her türlü önlemi aldığını yani başka bir deyişle kızını başarısızlıktan korumaya çalıştığını anlatmıştır.

Öğrencilerin matematik dersinde başarılı olması için velilere düşen görevler konusunda ise Derya kendinden örnek vermeyi seçmiştir. Eve her gün bir öğretmen geldiğinden ve Deniz’i onun ders çalıştırdığından bahsetmiştir. Bu konudaki ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

“Eve her gün öğretmen geliyor. O çalıştırıyor Deniz’i. Ödevlerini o takip ediyor. Matematik olmadan hiçbir şey olmaz. Bunu çocuklarıma aşılamaya çalışıyorum.”

Velilere düşen görevler konusunda özel ders aldığını anlatan Derya, bunun yanında bir de çocuklarına matematiğin önemini anlatmaya çalıştığını ifade etmiştir.

4.2.1.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Derya, matematik dersini sevdiğini, bunda ilkokul öğretmenin olumlu etkisi olduğunu, çocukların matematiği yapamadıkları için korktuklarını, matematikte zor bir soruyu çözenin önemini şu sözlerle anlatmıştır:

“Matematiği çok seviyordum ve hep iyi notlar alıyordum. İlkokul öğretmenim çok iyiydi onun da olumlu etkisi var. Öğretmen severek ders anlatırsa çocuk korkmaz. Çocuklar matematiği yapamadıkları için korkuyorlar. Zor bir soruyu çözmek egoyu yükseltir.”

Çocukların matematik korkusunun nedeninin yapamamaları olduğunu düşünen Derya, öğretmenin severek ders anlatması halinde çocukların matematikten korkmayacağını da belirtmiştir.

Deniz matematik dersinde başarısız olduğu zaman kızdığını, bu durumun ailedekileri kötü etkilediğini anlatan Derya, Deniz’in de bundan olumsuz etkilendiğini, düşük bir puan aldığı zaman söylemeye çekindiğini aşağıdaki verilen sözlerle ifade etmiştir:

“Kızıyorum. Geçenlerde 86 almıştı ailece kâbus yaşadık. Hepimizi kötü etkiliyor bu durum. Kızarak yanlış yaptığımı biliyorum ama çaresiz kalıyorum. Her şeyi varken, biz her imkânı sunmuşken neden başarısız diye düşünüyorum. Deniz de olumsuz etkileniyor, üzülüyor. Düşük bir puan alınca söylemeye çekiniyor.”

Derya’ya göre kızının matematik dersi sınavından 86 puan alması kötü bir durumdur. Kızdığını ve kızarak yanlış davranışta bulunduğunu bildiğini ifade eden Derya, ebeveynler olarak her imkânı sundukları halde kızının başarısız olmasının nedenini anlamadığını dile getirmiştir.

Derya, Deniz matematik dersinde başarılı çok mutlu olduğunu, onu ödüllendirdiğini anlatmıştır. Deniz’in özgüvene sahip olduğunu belirterek bu durumun onu etkilemediğini şu sözlerle aktarmıştır:

“Çok mutlu oluyorum. Öpücük de olsa küçük bir ödül veriyorum. Ama bu onu etkilemiyor. Çünkü özgüveni var ve “ben zaten yaparım” diyor.”

Kızı matematik dersinden yüksek bir puan aldığında yaşadığı mutluluğu anlatan Derya'ya göre, Deniz bu mutluluktan ve ödüllere etkilenmemektedir; çünkü başarılı olacağına dair inancı yüksektir ve kendine güvenmektedir.

Derya ile yapılan mülakat göz önünde bulundurulduğunda görülmektedir ki, Derya, başarıyı insanın kendi kararlarıyla hareket etmesi ve mutlulukla alınan not olarak tanımlamıştır. Öğretmen-veli-öğrenci arasındaki iletişim başarıyı etkilemektedir. Derya'ya göre erkekler zeki oldukları için, kızlar ise çaba sarf ettikleri için başarılı olmaktadır. Matematik dersinde başarılı olmak için düzenli çalışmak, tekrar etmek gerekmektedir. Derya, kızı Deniz'in bunları yaptığını ve kızına derslerinde yardımcı olması için özel ders aldıklarılarından da bahsetmiştir. Çocukların matematik dersinde başarılı olması için velilere düşen görevler konusunda da kendisini örnek vermiştir ve özel ders aldıklarını yinelemiştir. Derya, matematiği çok sevdiğini belirtmiş ve ilkökul öğretmenin iyi olmasından dolayı sevdiğini de eklemiştir. Zor bir soruyu çözmenin özgüven verdiğinden söz etmiştir. Derya, Deniz matematik dersinde başarılı olduğunda çok mutlu olduğunu ve ödüllendirdiğini, Deniz kendine güvendiği için bunun onu etkilemediğini; başarısız olduğunda ise bu durumdan ailece olumsuz etkilendiklerini ve verdikleri tepki karşısında Deniz'in üzüldüğünü anlatmıştır.

4.2.2. Esra (Elif'in velisi)

4.2.2.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Esra'ya göre başarı, insanın kendini gerçekleştirmesidir. Esra, başarıda etkili olan faktörleri aşağıdaki şekilde açıklamıştır:

“Zekâ, kabiliyet, özgüven ve çevre önemli etkenlerdir. Ekonomik durumun etkisi çok az. Kızlar düzenli çalıştıkları için, erkekler zeki oldukları için başarılı oluyor.”

Matematik dersinde başarılı olmak için olumlu tutumun önemine dikkat çeken Esra, ödül kavramına da değinmiştir. Aileye de önemli bir görev düşüğünü, kızının matematik dersindeki başarısında öğretmenini ve dersi sevmesinin etkili olduğunu belirtmiştir. Esra'nın bu konudaki görüşleri şu şekilde olmuştur:

“Önyargılar yenilmeli, olumlu tutum geliştirilmeli ve çocuk ödüllendirilmelidir. Matematiği günlük hayatla ilişkilendirmek lazım. Aileye de büyük pay düşüyor. Ben

kızıma çok destek oluyorum. Çocuğun içinde olmalı matematik başarısı. Kızım matematikte başarılı; çünkü öğretmenin ve dersi seviyor.”

Çocukların matematik dersinde başarılı olması için velilere düşen görevler konusunda ise velilerin çok yetersiz olduğunu, sadece maddi destekte bulunmanın yetmediğini ifade etmiştir. Esra, şu sözlerle görüşlerini açıklamıştır:

“Veliler çok yetersiz. Zeki olduğu için başarılı oluyor çocuk. Veliler sadece maddi destek oluyor. Kitap alıp çocuğuna “çalış” dediğinde iş bitiyor sanıyor.”

4.2.2.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Öğrencilik zamanında en sevdiği dersin matematik olduğunu belirten Esra problem çözmekten hoşlandığından, zoru başarmanın verdiği hazdan bahsetmiştir.

“En sevdiğim ders matematikti. Bir problemi çözmek, uzun bir işlemi sonuca ulaştırmak beni mutlu ediyordum. Mantiğımı kullandığımı hissettiğim için mutlu oluyordum. Zoru başarma hissi bunun nedeni olabilir.”

sözleriyle matematik sevgisini anlatmıştır.

Esra, kızı Elif matematik dersinde başarısız olduğu zaman kızdığını söyleyerek kızının bundan etkilenmediğini aşağıdaki sözlerle anlatmıştır:

“Dikkatsiz olduğunda başarısız oluyor. Kızıyorum. Etkilenmiyor; çünkü birçok şeyin farkında. Başarısız olmak hayatını nasıl etkiler bunu biliyor. O yüzden başarılı olmak için çalışıyor.”

Görüldüğü gibi Esra, kızının bilinçli olmasından ve bu bilinçten dolayı da başarılı olmak için çalıştığından bahsetmiştir.

Esra, Elif matematik başarılı olduğu zaman ise aferin dediğini, evde destek olduklarını ve Elif’in de bu durumdan mutlu olduğunu şu şekilde ifade etmiştir:

“Aferin diyorum. Evde olumlu yönden destek oluyoruz. Mutlu oluyor ve çalışmaya devam ediyor.”

Esra’nın görüşlerinden genel olarak çıkarılabilir ki, başarıda zekâ, kabiliyet, özgüven, çevre etkilidir ve kızlar başarılarını düzenli çalışmalarına, erkekler ise başarılarını zeki olmalarına borçludurlar. Esra’ya göre kızının matematik dersindeki

başarısında ise öğretmenini ve dersi sevmesi etkilidir. Olumlu tutum, ödül, günlük hayatla ilişkilendirmek de matematik dersi başarısında etkilidir. Çocukların matematik dersinde başarı olmaları için velilere düşen görevler konusunda velilerin sadece maddi destekte bulunduğunu, çocuk zeki ise başarılı olduğunu ifade etmiştir. Esra, matematiği sevdiğini, zoru başarma duygusunun buna neden olduğunu belirtmiştir. Kızı matematik dersinden düşük bir puan aldığında kızdığını; ancak Elif'in bundan etkilenmeyip çalışmaya devam ettiğini, matematik dersinde yüksek bir puan aldığı zaman ise “aferin” dediğini, destek olduklarını ve Elif'in de mutlu olup çalışmaya devam ettiğini anlatmıştır.

4.2.3. Beyza (Buğra'nın velisi)

4.2.3.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Beyza'ya göre başarı çalışınca elde edilmektedir ve cinsiyet ise başarıya ulaşma konusunda etkilidir. Bu konudaki görüşleri aşağıdaki şekildedir:

“Erkekler az çalışmayla başarılı olurken kızlar daha çok çalışmayla başarılı oluyor. Başarı sınav sonucuna bağlıdır. Öğretmenin disiplini çocukların başarısında etkilidir.”

Görüşlerinden anlaşılıyor ki Beyza, başarı konusunda sonuca odaklanmaktadır ve sınav sonucunun başarıyı gösterdiğini düşünmektedir. Öğretmenin disiplinli olmasına önem veren Beyza, erkekler az çalışmayla başarılı olurken kızların daha çok çalışarak başarıya ulaştıklarını ifade etmiştir.

Matematik dersinde başarılı olmak için disiplinli çalışmaları, dersi derste öğrenmeleri ve tekrar etmeleri gerektiğine inanan Beyza aşağıdaki sözlerle bu konudaki görüşlerini aktarmıştır:

“Disiplinli bir çalışma, dersi derste dinlemek, tekrar etmek gerekiyor. Çocukların her şeyi hazır: kitap, bilgisayar, etüt merkezi.”

Beyza, çocukların her şeyinin hazır olduğunu söylerken başarılı olmaları için her imkânları olduğundan bahsetmiştir. Oğlunun başarılı olmak için yapılması gerekenleri yapıp yapmadığı konusunda ise,

“Oğlum bunları yapmıyor. Teknolojiden uzak tutuyorum. Evde dedesi var ve ondan yüz buluyor. Ben çalışmasını söylesem dedesi “Bırak, çocuk istediğini yapsın.”

diyor. Aile büyükleri arasında ikilik olunca çocuk da söz dinlemiyor. Yaz tatilini köyde dedesiyle geçiriyor ve yaz bittikten sonra okula adapte olması zor oluyor.”

sözleriyle durumu açıklamaya çalışmıştır. Evde çocuğa müdahale eden başkalarının da olması Beyza'ya göre, oğlunun söz dinlememesine ortam oluşturmaktadır.

Çocukları matematik dersinde başarılı olan velilerin bu başarı için ne yaptıkları konusunda ise velilerin bu başarıda etkisi olmadığını ifade etmiştir. Çocuğun kendisinin başarı veya başarısızlıkta rol oynadığını belirtmiştir. Beyza'nın bu konuyla ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Velilerin bir etkisi yok. Çocuğun kendi başarısı. Çoğu veli hiç umursamıyor ama çocuğu başarılı. Ben çok üstüne düşünce bana kızıyor evdeki büyükler. İş çocukta bitiyor. Ben matematikten anlamadığım için yardımcı olamıyorum. Etiit merkezine gidiyor; ancak onun da faydası olmadı.”

Beyza, bu konuda da evdeki büyüklerin olumsuz etkilerine değinmiştir.

4.2.3.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Beyza, matematik dersini sevdiğini ve bu sevginin kaynağının öğretmeni olduğunu ifade etmiştir. Kendisine güvenerek soruları çözmeye çalıştığından söz etmiştir. Bu konudaki görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Öğretmenimi seviyordum, o yüzden dersi de seviyordum. Kendime güveniyordum ve soruları çözmeye çalışıyordum. Dersi sevmek öğretmenle çok ilgili.”

Beyza, dersi sevmenin öğretmenle olan yakın ilişkisine inanmaktadır.

Buğra matematik dersinde başarısız olduğu zaman eğer çalıştıysa kızmadığını, çalışmazsa olabilecekleri anlattıklarını, ödül vaat ettiğini ifade etmiştir. Bunlar karşısında Buğra'nın biraz toparladığını; ancak esneklik gördüğünde hemen çalışmayı bıraktığı anlatmıştır. Bu konuda Beyza'nın görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Çalıştıysa kızmam, çalışmadıysa kızarım. Gelecek kaygısını anlatıyoruz, “çalışmazsan şöyle olur böyle olur” diyoruz. Biraz toparlıyor, esnekliği görünce hemen kopuyor. Ödül vaat ediyorum. “Yapacağım” diyor o zaman.”

Beyza, oğlu başarısız olduğunda durumu değerlendirirken çalışıp çalışmadığına göre karar verdiğini, öğütler verdiğini anlatmıştır. Ödül vaat ettiği zaman oğlunun “yapacağım” dediğini ifade etmiştir.

Beyza, Buğra matematik dersinde başarılı olduğu zaman mutlu olduklarını, ödüllendirdiklerini ve bu durumun Buğra’da olumlu etki bıraktığını; ancak Buğra’nın, ailesinde iyi not beklentisi oluşturmamak istediğini ise şu sözlerle anlatmıştır:

“Mutlu oluyoruz. Ne söz verdiysek ödülünü hemen alıyoruz. Bu ona gaz veriyor, daha çok çalışıyor. İyi bir puan alınca kimseye söylemek istemiyor; çünkü “Sonrasında kötü puan alırsam durum değişir.” diye düşünüyor. Kötü puan almak rahatlık veriyor ona. İyi puan alınca hep öyle devam etmesi gerektiği için.”

Annesine göre Buğra, başarısız olduğunda daha rahattır; çünkü iyi notlar aldığı zaman sonrasında aynı iyi notu alamadığında ailesinin tavrı onu kötü etkilemektedir.

Özetle Beyza’ya göre başarı çalışınca elde edilmektedir ve cinsiyet ise başarıya ulaşma konusunda etkilidir. Beyza, başarı konusunda sonuca odaklanmaktadır ve sınav sonucunun başarıyı gösterdiğini düşünmektedir. Öğretmenin disiplinli olmasına önem veren Beyza, erkekler az çalışmayla başarılı olurken kızların daha çok çalışarak başarıya ulaştıklarını ifade etmiştir. Matematik dersinde başarılı olmak için disiplinli çalışmaları, dersi derste öğrenmeleri ve tekrar etmeleri gerektiğine inandığını söylemiştir. Çocuğun kendisinin başarı veya başarısızlıkta rol oynadığını belirtmiştir. Beyza, matematik dersini sevdiğini ve bu sevginin kaynağının öğretmeni olduğunu ifade etmiştir. Beyza, dersi sevmenin öğretmenle olan yakın ilişkisine inanmaktadır.

4.2.4. Sıla (Serhat’ın velisi)

4.2.4.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Sıla’ya göre hedefe ulaşmak başarıdır. Sıla, cinsiyetin başarı üzerindeki etkisinden, aile ve arkadaş çevresinin öneminden bahsetmiştir. Bu konudaki görüşleri aşağıdaki şekilde olmuştur:

“Başarı hedefe ulaşmaktır. Kızlar daha çok çalışıyor, o yüzden daha başarılılar. Erkekler sorumsuz davrandıkları için başarısız. Aile ve arkadaş çevresi de çok önemli başarıda.”

Sıla, kızların çalıştıkları için başarılı olduğunu, erkeklerin ise sorumsuz davrandıkları için başarısız olduğunu ifade etmiştir.

Matematik dersinde başarılı olmak için çok soru çözmek, tekrar etmek, dersi iyi dinlemek, yanlış yapılan soruların üzerine gitmek gerektiğinden bahseden Sıla, oğlunun bunların çoğunu yaptığını; ancak yanlış yaptığı soruları öğretmenine sormakta tembellik ettiğini belirtmiştir. Sıla'nın görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Çok soru çözmek gerekiyor. Kolay veya zor demeden her soruyla uğraşmalı çocuk. Tekrar etmeli, dersi iyi dinleyip soru çözmeli, yanlışlarının üzerine gitmeli. Oğlum çoğunu yapıyor. Sadece yanlış yaptığı soruları öğretmenine götürmekte tembellik yapıyor. Çok rahat davrandığı için, sorumluluktan kaçtığı için unutuyor.”

Bu noktada Sıla, matematik dersinde başarılı olmak için yapılması gerekenlerden söz ederken oğlunun rahatlığından yakınmaktadır.

Çocuğu matematik dersinde başarılı olan velilerin neler yaptığı sorulduğunda,

“Veliler çocuğunu kontrol etmeli, çalışmasını takip etmeli, yanlış yaptığı soruları analiz edip neden yanlış yaptığını araştırmalı.”

cevabını vermiştir ve kendisinin bunları yaptığını eklemiştir. Sıla'ya göre veliler çocuklarının çalışmalarını takip etmeli, yanlış yaptığı soruları belirlemeli ve bunun nedenini araştırmalıdır.

4.2.4.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Sıla matematik hakkındaki düşüncelerini açıklarken geometri ve matematik olarak ele almıştır. Geometriyi sevmediğini; ancak matematiği sevdiğini belirtmiştir. Konuya göre düşüncelerinin değiştiğini belirtmiştir. Bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Konuya göre tavrım değişiyordu. Çünkü anlamadığım zaman sıkılıyordum ve dersi sevmiyordum.”

Sıla, anlamadığı konular işlenirken dersten sıkıldığını, bu nedenle konuya göre tavrının da değiştiğini ifade etmiştir.

Sıla, Serhat matematik dersinde başarısız olduğunda oğlunun zaten kendisinin üzüldüğünü ve ebeveynler olarak tavırlarının Serhat'ı etkilemediğini anlatmıştır. Bu konuda oğlunu değerlendiren Sıla, Serhat'ın 4 işlemde sıkıntılar yaşadığından, yanlış yaptığı soruları tespit etmediğinden, dikkatsizliğinden yakınmıştır. Bu konuda Sıla'nın ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Yanlışlarını tespit etmiyor. Dört işlemde sıkıntıları var. Dikkatsizliği yüzünden, bildiği halde kaçırdığı sorular oluyor. Bir daha yapmayacağını söylüyor. Bizim tavrımız onu olumsuz etkilemiyor. Ceza falan da vermiyorum. Başarısız olduğunda kendisi üzülüyor zaten.”

Buna göre Serhat, matematik dersinde başarısız olduğunda üzülmekte ve bir daha yapmayacağını söylemektedir.

Serhat matematik dersinde başarılı olduğunda ise tebrik ettiklerini, ödüllendirmediklerini anlatan Sıla, bu tavırlarının Serhat'ı etkilemediğini şu sözlerle ifade etmiştir:

“Tebrik ediyorum. Ödüllendirmem, çünkü olumsuz etkiler. Yüksek bir puan aldığımda abartılmaması gerekiyor. Ödül için başarı elde etmemeli. Yüksek puan aldığımda bizim bu tavrımız onu etkilemiyor. Çünkü kendisi her şeyin farkında.”

Ödül ve başarı arasındaki ilişki hakkında görüşlerini anlatan Sıla'ya göre, ödül için başarı elde edilmemelidir.

Sıla (Serhat'ın velisi)'ya göre hedefe ulaşmak başarıdır. Sıla, cinsiyetin başarı üzerindeki etkisinden, aile ve arkadaş çevresinin öneminden bahsetmiştir. Matematik dersinde başarılı olmak için çok soru çözmek, tekrar etmek, dersi iyi dinlemek, yanlış yapılan soruların üzerine gitmek gerektiğinden bahseden Sıla, oğlunun bunların çoğunu yaptığını belirtmiştir. Sıla, anlamadığı konular işlenirken (kendisinin okul hayatında) dersten sıkıldığını, bu nedenle konuya göre tavrının da değiştiğini ifade etmiştir. Sıla, Serhat matematik dersinde başarısız olduğunda oğlunun zaten kendisinin üzüldüğünü ve ebeveynler olarak tavırlarının Serhat'ı etkilemediğini anlatmıştır. Sıla'ya göre, ödül için başarı elde edilmemelidir.

4.2.5. Mustafa (Merve'nin velisi)

4.2.5.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Mustafa'ya göre hedefe ulaşmak başarıdır; ancak hedefe ulaşmak yeterli değildir ve bilinçli bir şekilde olması gerekir. Mustafa, kızların erkeklere göre daha fazla uğraşarak başarıya ulaştıklarını ifade etmiştir. Çalışma şeklinin ve bol soru çözenin başarıda etkili olduğunu belirtmiştir. Bu konudaki görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

“Hedefe bilinçli bir şekilde ulaşmak başarıdır. Hedefe ulaşmak yetmez. Kızlar uğraşıyor, çalışıyor öyle başarılı oluyor. Erkekler ise daha kolay başarılı oluyor. Çalışma stili başarıyı getirir. Bazı insan bir sefer okuyarak başarılı olurken bazısı da on sefer okusa bile başarılı olamaz. Bol soru çözen başarılı olur.

Mustafa başarı konusunda cinsiyetin etkisine değinmiş, çalışma stilinden ve bu stilin kişiselliğinden bahsetmiştir.

Mustafa'ya göre matematik dersinde başarılı olabilmek için bol soru çözmek, çarpım tablosunu ezberlemek, çok çalışmak, ilkokuldan iyi bir temele sahip olmak, dersi sevmek, meraklı olmak gerekmektedir ve matematik başarısı doğuştan gelen bir şeydir. Mustafa'nın bu konuyla ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Bol soru çözmek, çarpım tablosunu ezberlemek gerekir. Kimisi çok çalışır başarılı olamaz; çünkü doğuştan matematik yeteneği yoktur. Kimisi de doğuştan yeteneklidir ve hiç çalışmadan başarılı olur. İlkokuldan iyi bir temeli olmalı. Dersi sevmek de gerekiyor. Sayısal ya da sözel zekâyâ sahip olmak ve merak etmek de önemli. Matematik başarısı doğuştan gelen bir özellik.”

Mustafa'nın ifadelerinde matematik başarısının doğuştan geldiği düşüncesi öne çıkmaktadır. Kızının odasında ders çalıştığını anlatan Mustafa, kızı odada çalışırken ara sıra onu kontrol ettiğini de şu sözlerle anlatmıştır:

“Kızım odasına gidiyor, kendisi ders çalışıyor. Ben ona fark ettirmeden bir şey alıp çıkma bahanesi ile odaya girip kontrol ediyorum çalışıp çalışmadığını.”

Çocuğu matematik dersinde başarılı olan velilerle ilgili görüşlerini anlatırken, başarının veya başarısızlığın sebebinin çocuğun kendisi olduğunu düşünen Mustafa;

“Çocuğun içinde olmalı, başka hiçbir şey etkili değil. Ne yaparsan yap, eğer çocuğun matematiğe yeteneği yoksa başarılı olamaz. Başarmayı istemek de gerekiyor.”

sözleriyle hem matematik yeteneğinin doğuştan geldiğine değinmiş hem de başarmayı istemenin önemine dikkat çekmiştir.

4.2.5.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Mustafa matematikten korkmadığını, çalışma şeklinin iyi olduğunu, bilgi eksikliği yaşadığı konuları tamamlamaya çalıştığını anlatmıştır. Strese girmediğini, içinden böyle geldiğini ifade etmiştir. Mustafa'nın sözleri aşağıda alıntılanmıştır:

“Matematikten korkmazdım. Benim çalışma sistemim iyiydi. Öncelikle başarısız olduğum konuyla ilgili önceki bilgilere çalışıyordum. Eksik konularımı halletmeye çalışıyordum. Her derse böyle çalıştım. Hiçbir zaman strese girmedim. “Olursa olur, olmazsa olmaz.” diyordum. Benim felsefem buydu. İçimden böyle geliyordu.”

Mustafa, strese girmeyip rahat davrandığından, derse nasıl çalıştığından bahsederek matematik dersinden de bu sebeple korkmadığını belirtmiştir.

Mustafa, Merve matematik dersinde başarısız olduğu zaman kızmadığını, başarısına değil kızına değer verdiğini, öğütlerle birlikte kendi hayatından örneklerle kızını yönlendirmeye çalıştığını aktarmıştır. Mustafa'nın görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

“Hiç kızmam, hakkında hayırlısı olsun derim. Çocuğum benim için başarısından daha kıymetli. Kendimden örnek verip daha iyi bir hayatı olması için geleceği hakkında öğütler veriyorum. İş yerimdeki zorluklardan bahsedip yüksek bir yerde iş sahibi olmasının güzelliklerini anlatıyorum. Bazen çeki düzen veriyor, çalışıyor.”

Mustafa'ya göre, kızına verdiği öğütler sayesinde bazen Merve kendine çeki düzen verip ders çalışmaktadır.

Merve matematik dersinde başarılı olduğu zaman ise mutlu olduğunu anlatan Mustafa'nın ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Mutlu olurum. Kızım da bunu görür. Her şeyi kendisi için yaptığının farkında.”

Buna göre Merve matematik dersinde başarılı olduğu zaman babasının mutlu olduğunu görmektedir ve başarılı-başarısız olmanın sonuçlarının farkında olan bir öğrencidir.

4.2.6. Caner (Cenk'in velisi)

4.2.6.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Caner için başarı, çalışmayla elde edilmektedir ve kişi hedefini belirleyip bilinçli olmalıdır. Başarıda etkili olan faktörler ise öğretmen ve arkadaş çevresidir. Caner'in görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

“Başarı çalışmayla elde edilen şeydir. Ama kişi bilinçli olmalı, ne için çalıştığını bilmelidir. Sorumluluktan kurtulmak için çalışan biri başarılı olamaz. Cinsiyetin bir etkisi yok. Çocuk, öğretmenini severse başarılı oluyor. Oğlumun ilkokul öğretmeni 60 yaşından fazlaydı ve bu durum oğlumu kötü etkiledi. Öğretmenler genç olmalı, yaşlı öğretmenler emekli olmalı. Bir de arkadaş çevresi başarı üzerinde etkilidir.”

Yukarıdaki sözlerinden çıkarılabilir ki, Caner başarı için çalışmayı önemli görmekte ve başarıda öğretmen ile arkadaş çevresinin etkisi olduğunu savunmaktadır.

Matematik dersinde başarılı olmak için dersi sevmek ve tekrar etmek gerektiğini ifade eden Caner matematik başarısının doğuştan gelen bir özellik olmadığını düşündüğünü şu sözlerle belirtmiştir:

“Dersi sevmek gerekiyor. Tekrar etmek gerekiyor. Doğuştan gelen veya genlerle ilgili bir konu olduğunu düşünmüyorum.”

Caner ayrıca oğlu Cenk'in tekrar etmediğini, çalışsa bile öğrenemediğini, “yapamıyorum” diyerek yakındığını anlatırken aşağıdaki ifadeleri kullanmıştır:

“Oğlum tekrar etmiyor. “Çalışıyorum” dese de öğrenemiyor. Aslında çalışsa yapabileceğini düşünüyorum. Kendisi sürekli “yapamıyorum” diyor. Çözemediği anda çalışmayı bırakıyor. Aslında başarmanın mutluluğunu bir yaşasa çalışacağını düşünüyorum. Bir de öğretmen dersi kolaylaştırarak anlatmalı.”

Caner bu noktada oğluyla ilgili düşüncelerini anlatmış ve öğretmenin dersi kolaylaştırarak anlatması gerektiğine de değinmiştir.

Çocuğu matematik dersinde başarılı olan veliler ile ilgili görüşü sorulduğunda Caner, velilerin çocuklarına olan tutumunun sert olması gerektiğini söyleyip, aslında çocuğun kendisinin bu noktada daha etkili olduğunu da eklemiştir. Caner'in bu konudaki ifadeleri aşağıda okuyucuya sunulmuştur:

“Velinin çocuğuna karşı tutumu sert olmalı. Ben sert davranmadım ve üstelemedim çalışması için. Özel ders aldirmek istedik; ama oğlum istemedi. Aslında bütün mesele çocukta bitiyor.

Caner, velilerle ilgili olarak sadece tutum kavramına değinmiş ve çocuğun kendisinin önemine vurgu yapmıştır. Özel ders aldirmek istediye de oğlunun bunu istemediğinden söz etmiştir.

4.2.6.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Caner, matematiğin ağır bir ders olduğunu, gayretle sürekli çalışmayı gerektirdiğini, sıkıcı olduğunu ifade etmiştir. Bu tutumun oluşmasında ise öğrenci ve öğretmenin rol oynadığını belirtmiştir. Öğrencilerin matematik dersini gözlerinde fazla büyüttüklerini, “yapamam” düşüncesiyle hareket ettiklerini ve çalışmayarak devam ettikçe bilgiler yığıldığı için üstesinden gelemediklerini; ayrıca kendisinin de matematikle pek arasının olmadığını şu sözlerle anlatmıştır:

“Matematik ağır bir ders. Gayret gerektiren, sürekli çalışmayı gerektiren bir ders. Sıkıcı bir ders. Matematiğe karşı tutumun oluşmasında bence öğrenci ve öğretmen etkili oluyor. Öğrenciler matematiği gözünde fazla büyütüyor. “Yapamam” düşüncesiyle matematikten uzaklaşıyorlar. Çalışmadıkça ve böyle devam ettikçe bilgiler yığılıyor ve haliyle de üstesinden gelinmiyor. Ben edebiyat öğrencisiydim, matematikle pek aram yoktu. Esnaf olduğum için işimde kullanabileceğim kadarını bilmek yetiyor.”

Caner konuyla ilgili olarak önce matematiğin ağır, sıkıcı, sürekli çalışmayı gerektiren bir ders olduğundan yakınmış ve ardından da öğrencilerin matematik dersini gözlerinde fazla büyüttüklerinden bahsetmiştir. Esnaf olduğu için işinde kullanabileceği kadar matematik bilmesinin ona yettiğini anlatırken ise başını hafifçe sağ omzuna doğru eğip mimik hareketleriyle umursamaz bir ifade takınmıştır.

Cenk matematik dersinde başarılı olduğu zaman mutlu olduklarını, özgüven aşıladıklarını ve bu durumun Cenk’i olumlu yönde etkilediğini anlatan Caner, şu ifadeleri kullanmıştır.

“Çalışıp da güzel bir puan aldığında mutlu oluyoruz. “Bak! Çalışınca oluyormuş.” diyoruz. Özgüvenini geliştiriyoruz. Başarılı olmanın hazzını alınca zevk alıyor çalışırken. Sonrası için de daha istekli çalışıyor.”

Cenk matematik dersinde başarısız olduğunda ise kızdıklarını, moral ve öğüt verdiklerini anlatan Caner, oğlunun sürekli olarak “yapamıyorum, anlayamıyorum” sözlerini kullandığını anlatmıştır. Bunlar karşısında biraz düzelme gösterse de eski haline döndüğünü anlatırken kullandığı ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Düşük puan alınca biraz kızıyoruz. Çalışırsa yapabileceğini söyleyip moral veriyoruz, öğütler veriyoruz. Özel ders aldıralım diyoruz, istemiyor. Dershaneye gidiyor. Sürekli olarak “anlayamıyorum, yapamıyorum” diyor. Biraz düzelme gösterse de geri eski haline dönüyor.”

Caner, Cenk matematik dersinde başarısız olduğu zaman aile içindeki davranışlarını, Cenk’in davranışlarını anlatmış ve sonuçta Cenk’in ders çalışmayan haline döndüğünden söz etmiştir.

4.3. Öğretmen Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular

Öğretmenlerle yapılan mülakatlar sonucunda elde edilen genel temalar ve alt kodlar Tablo4 yardımıyla okuyucuya sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen Mülakatlarından Elde Edilen Bulgular

Genel Temalar	Kodlar	Hasan	Tarık	Erkan
Başarı ve Matematik	Sıkı Çalışma	✓	✓	✓
	Aile	✓	✓	✓
	İçten Gelen	✓		✓

Dersinde Başarı	Beslenme	✓		
	Teknolojik Araç- Gereçlerin Olumsuz Etkileri	✓		
	Öğretmenin Rolü		✓	✓
	Arkadaş Çevresi		✓	
	Cinsiyet		✓	✓
	Hedefe Ulaşmak			✓
Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler	Konuya Göre Tavr	✓		✓
	Dersi Sevmemenin Olumsuz Etkisi		✓	
	Öğretmenin Rolü		✓	✓
	Zeka		✓	
Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler	Hızlı Olma	✓	✓	
	Dersi Sevmemenin Olumlu Etkisi	✓		
	Aile	✓	✓	
	Diğer Derslerde de Başarısızlık	✓		
	Sıkı Çalışma		✓	
	Ders Çalışmama		✓	✓
	İnanç			✓
	Farkındalık			✓

4.3.1. Hasan

4.3.1.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Hasan'a göre öğrencinin öğrendiği bilgileri öğretmenine anlatabilmesi ve günlük hayatta uygulayabilmesi başarıdır. Hasan, başarının sadece sınavlarla ölçülmemesi gerektiğini, ilgili velilerin çocuklarının başarılı olduğunu, çocuğun kendisinin başarılı olmayı istemesi gerektiğini ve başarının çocuğun içinde olan bir şey olduğunu ifade etmiştir. Hasan'ın görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

“Öğrencinin öğrendiklerini öğretmene anlatabilmesi ve hayatında uygulayabilmesi başarılı olması demektir. Sınavlar başarıyı ölçmede bir ölçüt olmamalı. Veliler çok ilgili olduğunda çocuklar da başarılı oluyor. Cinsiyetin bir etkisi olduğunu düşünmüyorum. Başarı bir çocuğun içinde olmalı. Başarılı olmayı istemeli.”

Hasan, cinsiyetin başarıda bir etkisi bulunmadığını ifade etmiş ve çocukların başarılı olmalarında istekli olmanın yanında başarının içlerinde olmasına da değinmiştir.

Hasan’a göre matematik dersinde başarısızlığın sebepleri öğrencilerin okuduklarını anlamamaları, dikkat eksikliği yaşamaları, teknolojik aletlerle fazla vakit geçirmeleridir. Hasan’ın konuyla alakalı görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Bir soru yazdığında soruyu okumak ve anlamak yerine hemen sorunun içindeki sayılarla dört işlem yapıyorlar. Okuduklarını anlamıyorlar. Okumayı sevmedikleri için soru anlaşılıyor. Dikkat eksikliği çok oluyor ve bu ilerleyen yıllarda daha çok olacak diye düşünüyorum. Çünkü çocuklar sağlıklı beslenmiyor, asosyal büyüyorlar, oyun arkadaşı bulamıyorlar. Şimdiki çocuklara “sanal çocuklar” diyorum hep. Bilgisayar, tablet ve cep telefonu ile çok vakit geçiriyorlar.”

Hasan, ilerleyen zamanlarda çocuklarda dikkat eksikliğinin daha da artacağına dikkat çekmiştir. “Sanal çocuklar” tabiri ile de çocukların teknolojik aletlerle fazla haşır neşir olmasından yakınmıştır.

Hasan’a göre, matematik dersinde başarılı olmak için tekrar etmek, sorular çözmek, anlaşılmayan yerleri öğretmene sormak gerekmektedir. Hasan’ın ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

“Tekrar etmeli, sorular çözmeli, anlamadığını öğretmenine korkmadan sorabilmeli. Öğretmene soru sormaya gelince çekinenler oluyor. Kızmiyorum; ama “Öğretmenim yapamadığımı düşünür.” gibi fikirlerle özgüvenini düşünerek soru sormayanlar var. Gurur yapıyorlar.”

Hasan, konuyla ilgili görüşlerini gülerken ifade ederken öğrencilerin öğretmene soru sorma noktasında yersiz bir gurur yaptıklarını belirtmiştir.

Öğrencileri matematik dersinde başarısız oldukları zaman sınıfında hayal kırıklıkları gördüğünü söyleyen Hasan, olumlu tavsiyelerde bulunup moral verdiğini anlatmıştır. Buna karşılık olarak öğrencilerinin özgüvenlerinin arttığını ve daha dikkatli

olmaya çalıştıklarını belirtmiştir. Konu hakkındaki görüşlerinden örnek ifadelerle aşağıda yer verilmiştir:

“Hayal kırıklıkları görüyorum. Olumlu tavsiyelerde bulunuyorum. “Yapabileceğini biliyorum.” diyerek moral veriyorum. Bazı öğrenciler çok rahat yapabilecekleri sorularda çok basit hatalar yapıyorlar dikkat eksikliğinden dolayı. Ben böyle söyleyince çocukların özgüveni artıyor, daha dikkatli olmaya çalışıyorlar.”

Hasan’a göre öğrencilerine verdiği moral sayesinde çocukların özgüveni artmakta ve dikkatli olmaya çalışmaktadırlar.

Öğrencileri matematik dersinde başarılı olduğu zaman ise Hasan, tebrik ettiğini söylerken şu ifadeleri kullanmıştır:

“Tebrik ediyorum. “Zaten başaracağını biliyordum.” diyorum. Bu olumlu etki bırakıyor, kendilerine güvenleri artıyor.

Hasan’a göre öğrencilerini tebrik etmesi ve güzel sözler söylemesi onların üzerinde olumlu bir etki bırakmakta ve kendilerine güvenleri artmaktadır.

4.3.1.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Hasan, matematik dersinin öğrencide ne gibi hisler uyandırdığı konusunda çoğu öğrencisinin ders matematik olunca sevindiklerini, bazı öğrencilerinin ise dersi sevmediklerini belirtmiştir. Hasan’a göre bu durum öğrencinin o dersteeki başarısına bağlı bir durumdur. Yani öğrenci başarılı oluyorsa dersi seviyor ve çalışıyor; ancak başarısız oluyorsa dersi sevmiyordur. Hasan’ın konuyla ilgili yorumlarından örnekler aşağıdadır:

“Çoğu öğrencim matematik dersi olunca çok seviniyor. Bazı öğrencilerim de sevmiyor. Bu biraz da dersin başarısına bağlı. Öğrenci başarılı oluyorsa dersi seviyor ve çalışıyor; ama başarısız olunca ve yapamayınca dersi sevmiyor.”

Buna göre Hasan, öğrencilerin matematik dersi hakkındaki düşüncelerini dersteeki başarı durumlarına bağlamaktadır.

4.3.1.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Matematik dersinde öğrencileri arasında en başarılı olanın bu başarısının nedeni Hasan'a göre, matematiği çok sevmesidir. Sayılarla arasının iyi olması, zihinden işlemleri iyi yapması da etkilidir. Konu hakkındaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Matematiği çok sevdiği için çok başarılı. Sayılarla arası iyi. Zihinden işlemleri çok iyi yapıyor. “Matematik canavarı” diyorum ona.”

Hasan, öğrencisinden bahsederken ona “Matematik canavarı” dediğinden söz etmiş ve yüzünde büyük bir gülümseme belirmiştir.

Öğrencileri içinden matematik dersinde en başarısız olan hakkında ise ailesinin ilgisiz olduğunu, ailenin eğitim durumunun kötü olduğunu, matematiği sevmediğini, diğer derslerinde de başarısız olduğunu, ödev yapmadığını ve genelde sokakta olduğunu anlatmıştır. Bu konuda Hasan'ın ifadeleri şu şekildedir:

“Aile yardımcı olmuyor, desteklemiyor, ailenin eğitim durumu çok kötü, ailede sorunlar var. Diğer dersleri de kötü. Ödev yapmıyor, genelde sokakta. Çocuğun temel bakımlarını bile yapmıyor ailesi.”

Hasan'ın görüşlerinde hâkim olan durum ailenin her konuda yetersiz oluşudur. Çocuk okula bile gelmeyip sokakta vakit geçirmektedir.

4.3.2. Tarık

4.3.2.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Tarık'a göre başarı sayısal verilerle ölçülen, öğrencinin ilk durumu ile son durumu arasındaki seviye farkıdır. Matematik başarısı ise matematiği sevdirmek, derse ısındırmak, öğrencilerin korkularını yenmelerini sağlamaktır. Öğrencinin her yönden gelişmesinin de bir başarı olduğunu söyleyen Tarık, ailenin, ilkokul öğretmeninin, çevrenin başarıda etkili olduğunu belirtmiştir. Cinsiyet konusunda da kızlar erken

olgunlaştıkları için başarılı olurken, erkeklerin ortaokulda derslerden koptuklarını ifade etmiştir. Tarık'ın konu hakkındaki ifadeleri aşağıda verilmiştir:

“Sayısal verilerle ölçülür. Öğrencinin ilk durumu ile son durumu arasında seviye farkı olmuşsa başarılı olur. Matematiği sevdirmek, ısındırmak, korkuları yenip algıyı yıkmak da bir başarıdır. Öğrencinin her yönden gelişmesi onun için bir başarıdır. Ailede problem olmamalı, ailede birlik, huzur ve destek olmalı. İlkokul öğretmeni çok önemlidir. Ergenlikte de çevre çok önemli. Kızlar erken olgunlaştığı için daha başarılı, erkekler ise ortaokulda derslerden kopuyor.”

Tarık için başarı, sayısal verilerle ölçülen bir kavramdır; ancak matematiği sevdirmek gibi soyut bir durumu da başarı olarak tanımlamıştır.

Matematik dersinde başarısızlığın sebepleri Tarık'a göre, dersi sevmemek, öğretmeni sevmemek, doğuştan sayısal zekâya sahip olmamaktır. Tarık'ın görüşlerinden örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

“Dersi sevmemek en büyük etkidir. Öğretmene göre tavır alıyorlar. Öğretmeni sevmezse dersten kopuyor çocuklar. Genetik olarak sayısal zekâya sahip olmak da önemli bir faktör.”

Tarık'ın ifadelerinde “genetik” kavramı dikkat çekmektedir. O halde Tarık, matematik başarısını doğuştan gelen bir özellik olarak görmektedir.

Matematik dersinde başarılı olmak için eksik konuların tamamlanması gerektiğini, soru çözerek derse gelmek gerektiğini, sürekli matematikle iç içe olmak gerektiğini; bunları yapmayanların da başarısızlığı tecrübe etmeleri gerektiğini belirten Tarık'ın konuyla ilgili görüşlerinden örnekler aşağıdadır:

“Önceki temel bilgileri çok eksik. Bir konuda eksikliği varsa başka bir konuda mutlaka karşısına çıkıyor. Çünkü matematik birikerek ilerleyen bir ders. Öğrenciler öncelikle eksik öğrendikleri konuları halletmeliler. Soru çözerek öğrenmek gerekir, çünkü kalıcı olur. Matematikle sürekli iç içe olmaları lazım. Bunları yapanlar başarılı oluyor, yapmayanların da başarısızlığı tecrübe etmesi gerekiyor bence. Teşvik ediyorum; ama kendileri tecrübe etmeden olmuyor. Normalden fazla bir özgüvenle ders çalışmıyorlar ve başarısız oluyorlar.”

Tarık'ın ifadelerinde dikkat çeken bir nokta, öğrencilerin çalışmadan da başarılı olacaklarını düşünerek ders çalışmamaları ve sonuçta başarısız olmalarıdır. Ayrıca Tarık, matematik dersinin birikerek ilerleyen bir ders olduğunu ve öncelikle eksik öğrenilen konuların öğrenilmesi gerektiğini düşünmektedir.

2.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Tarık, öğrencilerinin matematik dersine yönelik düşünceleri hakkında genel olarak öğrencinin ilkokulda matematik dersinde yaşadıklarının düşüncesini etkilediğini ifade etmiştir. Tarık'ın görüşlerinden örnek cümlelere aşağıda yer verilmiştir:

“Öğrencinin matematik ile ilgili hikâyesi temizse derse daha iyi bir tutumla geliyor. Mutlu ya da mutsuz olması önceden yaşadıklarıyla oluşan tutumuna bağlı oluyor. Öğrenci önceden –yani ilkokulda- ne yaşadıysa o etkili oluyor.”

Tarık'ın konu hakkındaki görüşlerinden anlaşılmaktadır ki, öğrenci ilkokulda matematik dersini severse sonrasında matematik dersine yönelik düşünceleri olumlu, sevmediğinde ise matematik dersi hakkındaki hisleri olumsuz olmaktadır.

Tarık, matematik dersi sınav sonuçlarını okumadan önce öğrencilerin nabzını yoklamakta ve öğrencinin notu beklediğinden düşükse yanına çağırıp küçük bir değerlendirme yaptığından bahsetmiştir. Kızmadığını, moral verdiğini, matematiğin öneminden bahsettiğini, öğrencisi başarılı olduğu zaman ailesinin de mutlu olacağını anlattığını belirtmiştir. Buna karşılık bazı öğrencilerin umursadığını, bazılarının da umursamadığını anlatmıştır. Tarık'a göre öğrenciler yaz tatilinden olumsuz etkilenmekte ve derslerden uzaklaşmaktadırlar. Tarık'ın bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Öncelikle sınav sonuçlarını okurken öğrencilerime “Kaç puan bekliyorsun?” diye soruyorum. Beklediğinden çok düşükse yanıma geliyor ve yanlışlarını değerlendiriyoruz. Kızmiyorum. “Daha iyisini yaparsın.” diyorum. Öğrencinin yanında olup moral vermeye çalışıyorum. Gelecekte bahsediyorum. “Matematiği yapan her dersi yapar.” diyorum. Amacına ulaşmak için matematiğin bir araç olduğunu anlatıyorum. Ailesinin başarılı olursa mutlu olacağından bahsediyorum. Bazıları umursuyor; ama bazıları umursamıyor. Bir de öğrenci uzun yaz tatilinden olumsuz etkileniyor, derslerden uzaklaşıyor.”

O halde Tarık, öğrencileri matematik dersinde başarısız olduğu zaman kızmayan, “Daha iyisini yaparsın.” diyerek moral veren ve matematiğin önemini anlatan bir öğretmendir.

Tarık, öğrencileri matematik dersinde başarılı olduğunda ise çalışmaya devam etmeleri gerektiğini anlatırken şu ifadeleri kullanmıştır.

“Zirvede kalmak için çalışmaya devam etmeleri gerektiğini söylüyorum. Çok iyi olduğunu söylersem çalışmayı bırakacağını ve rahatlığa kapılacağını düşünüyorum. Gelişime açık olmalı çocuklar, o yüzden güdülemeye devam ediyorum.”

Tarık, öğrencileri matematik dersinde başarılı olduğu zaman çok iyi olduklarını söyleyerek çalışmaya devam etmelerini sağlamaya çalıştığından bahsetmiştir.

4.3.2.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Matematik dersinde en başarılı olan öğrencisinin başarısını hızına, sürekli bir şeylerle meşgul olmasına, ailesinin olumlu etkilerine ve çocuğun kendini her yönde geliştirmesine bağlamıştır. Şu sözlerle de durumu özetlemiştir.

“Çok hızlı işlem yapıyor. Test çözüyor, o bitince kitap okuyor. Yani sürekli bir şeyle meşgul oluyor. Ailesiyle sosyal etkinliklere katılıyor. Aile içinde ilişkileri de iyi. Çocuk kendini her yönde geliştiriyor.”

Matematik dersinde en başarısız olan öğrencisi hakkında ise ailesinin ilgisiz olduğunu, çevrenin önemli olduğunu, çocukların hiç ders çalışmadıklarını, ailelerin çocukların her istediğini yaptığını anlatırken aşağıdaki ifadeleri kullanmıştır:

“Aile ilgisiz. Çocuklar aile tarafından takip edildiğini bilirse sürece tutunuyor ve dersle ilgileniyor. Çocuklar ders çalışmıyorlar. Yazılıya bile çalışmıyorlar. Bizim zamanımızda çalışmadan sınava girsek bir vicdan azabı hissederdik; fakat şimdiki çocuklarda gelecek kaygısı yok. Aileler her istediklerini önlerine sunuyor.”

Tarık’a göre aileler çocukların her istediklerini hazır olarak verdikleri için çocukların gelecekle ilgili bir kaygısı yok ve bu yüzden de ders çalışmıyorlar.

4.3.3. Erkan

4.3.3.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı

Erkan için başarı, hedeflere ulaşmaktır. Başarının insanın içinde olması gerektiğini savunan Erkan, bu durumun doğuştan geldiğini; ancak genetik ile ilgili olmadığını belirtmiştir. Cinsiyetin de başarıda etkisi olduğunu ifade eden Erkan'ın görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

“Başarı hedeflere ulaşmaktır. Kızlar disiplinli çalışarak başarılı oluyor; ama erkekler daha az çalışarak başarılı oluyor. Başarıda maddi durumun veya ailenin hiçbir etkisi yok. Bir öğrencim köyde büyümüş bir kız. Şu an yurttan kalıyor ve ailesini aylarca görmüyor. Ama matematikte çok iyi, zehir gibi çalışıyor kafası. Yani başarı insanın içinde olmalı, istemeli. Doğuştan gelen bir şey bu herhalde. Genetik olduğunu zannetmiyorum; ama iyi beslenmenin olumlu etkisi olabilir.”

O halde Erkan'a göre, başarıda en önemli faktör kişinin kendisidir.

Erkan, matematik dersinde başarısızlığı, toplumdaki önyargılara, öğretim tekniklerinin yetersizliğine, ezberciliğe bağlarken veli ve öğretmenin bu konuda etkili olduğunu şu sözlerle ifade etmiştir:

“Matematik öğretmeye başlarken öncelikle dersin somutlaştırılarak öğrencilere sevdirmesi ve bunun sürekli hale getirilmesi lazım. Bunda öğretmen ve veli etkili. Toplumda matematiğin zor bir ders olduğu algısı var. “Matematiğe çalış gerisi önemli değil.” dediği için başarısız olunabilen bir ders olduğu kafaya yerleşiyor. MEB öğretim tekniklerini düzenlemeli. Ezbercilikten vazgeçilmeli. Çocuklara çok da yüklenmek istemiyorum bu konuda; çünkü yeterince baskı var onların üstünde.”

Anlaşılacağı üzere, Erkan matematik dersindeki başarısızlığı öğrenciye değil de başka etkenlere bağlamaktadır. Bu etkenler öğretmen, veli, önyargılar, öğretim teknikleri ve ezberci öğretimdir.

Erkan'a göre matematik dersinde başarılı olmak için ders sevdirmeli, günlük hayatla ilişkilendirilmeli, öğretmen akademik olarak yeterli olmalı, ilkokulda matematik dersi sevdirilip devamı sağlanmalı ve öğrenci matematikle iç içe olmalı, farklı kaynaklardan yararlanmalı, korkmadan dersin üzerine gitmeli, tekrar etmelidir. Aile ve okulun etkili olduğunu belirten Erkan şu ifadelerle düşüncelerini anlatmıştır:

“Ders sevdirmeli, günlük hayatla ilişkilendirilmeli. Öğretmen, matematiği günlük hayatla bağdaştıracak yeterlikte olmalı. Öğrenci sözel derse çalışır gibi matematik çalışmamalı. Öğretmenin anlattıklarıyla kalmayıp kendi başına işlemler yapmalı, matematikle iç içe olmalı, matematik çalışmaya uzun aralar vermemelidir. Çünkü konulardan uzaklaşırsa anlamakta zorlanır. Farklı kaynaklardan yararlanmalı, korkmadan dersin üzerine gitmeli, tekrar etmeli. Öğrencilerimin bazıları bunları yapmıyor ve konu işlediğiyle kalıyor. Öğrenci çalışmayı bıraktınca da dersten uzaklaşıyor ve tam öğrenme gerçekleşmiyor. Çoğu matematiği sevmeyerek geliyor liseye. İlkokulda matematik dersi sevdirmeli ve devamında çocuğun ilgisi devam ettirilmelidir. Aile ve okul çok etkili.”

O halde Erkan’a göre matematik dersinde başarılı olmak için yapılması gerekenlerin çoğu aile ve okul ile ilgilidir. Öğrenciye düşen kısmı ise ders çalışmakla alakalıdır.

4.3.3.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşünceler

Erkan’a göre, öğrencinin matematik başarısıyla matematik dersine yönelik düşünceleri arasında bir ilişki vardır. Erkan’ın bu konu hakkındaki ifadelerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

“Öğrenci az da olsa başarılı oluyorsa matematikten zevk alıyor, dersi anlamaya çalışıyor. Çok başarılı bir öğrenciyse derste mutlu oluyor ve matematik yapabildiği için sınıfta kendini iyi bir konumda hissediyor. Başarısız bir öğrenci ise öğretmen sınıfa girdiği anda olumsuz bir ifade takınıyor. “Keşke ders işlesek.” der gibi gözüme bakıyor. Dersi sevmediği için öğretmenle de ilişki kurmak istemiyor. Başarılı olamadığı için, kendini başarılı öğrencilerin yanında kötü hissediyor. Matematikle ilgili hisler başarıya bağlı bence. Yapabiliyorsa seviyor ve uğraşiyor; ama yapamıyorsa sevmiyor ve önemsemiyor.”

Erkan’ın görüşlerinden anlaşılmaktadır ki öğrenci matematik dersinde başarılı oluyorsa seviyor; başarılı olamıyorsa sevmiyordur. Öğrencinin dersi sevmemesi hem kendisini hem de öğretmeniyle olan ilişkilerini kötü etkilemektedir.

Öğrencileri matematik dersinde başarısız oldukları zaman kendisinin daha çok üzülüğünü anlatan Erkan, moral verdiğinden söz ederken şu ifadeleri kullanmıştır:

“Onlar düşük puan alınca ben daha çok üzülüyorum. “100 alsanız da 0 alsanız da size sevgim ve davranışım değişmez; ama yüksek not alırsanız mutlu olurum.” diyorum. Umursayıp ikinci sınava daha çok çalışanların sayısı artıyor.”

Buna göre, Erkan’ın öğrencilerine verdiği moral, olumlu bir etki göstermektedir.

Erkan, öğrencileri matematik dersinde başarılı olduğunda ise abartılı davranışlardan kaçındığını, çalışma kitapları verdiğini ve bunun sonucunda öğrencilerinin başarılı olmaya devam etmek için çalıştıklarını anlatırken şu sözleri kullanmıştır:

“Ayrıcalıklı olduklarını hissetmelerinin önüne geçiyorum. Havaya sokmuyorum; fakat onlar kullandığım cümlelerle onure ettiğimi anlıyorlar. Dersi ciddiye alanlara – başarılı ya da başarısız olsun fark etmez- çalışma kitapları veriyorum. Başarılı öğrencilerimle ders dışında güzel sohbetlerimiz oluyor. Değer verdiğimi gördüklerinden başarılı olmaya devam etmek için çalışıyorlar.”

Anlattıklarından hareketle, Erkan, öğrencilerine değer vererek başarılı olmalarını sağlamaya çalışan bir öğretmendir ve başarılı olan öğrencileriyle başarısızlara nazaran daha başka bir ilişkisi vardır.

4.3.3.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Erkan, matematik dersinde öğrencileri arasında en başarılı olanın başarılı olmayı istediği için, derse ilgisi olduğu için, matematiğe değer verdiği için ve hedefine ulaşmak için başarılı olduğunu düşünmektedir. Bu düşünceleri aşağıda Erkan’ın ifadelerinden örnekler ile verilmiştir:

“Başarılı olmayı istediği için, derse ilgili olduğu için başarılı. Velisinin düşüncesini bilmiyorum; ama öğrencide matematikte başarılı olursa bir adım önde olacağı farkındalığı var. Değer veriyor ve hedefini başarmak istiyor.”

Erkan, öğrencisi hakkında görüşlerini aktarırken aslında kendisi hakkında da ipuçları vermektedir. Erkan’ın matematiğe verdiği değer, “...Matematikte başarılı olursa bir adım önde olacağı...” ifadesinden anlaşılmaktadır.

Matematik dersinde en başarısız olan öğrencisinin ise matematiği sevmediğinden, başarıma ihtiyacı hissetmeyişinden, umursamazlığından bahseden Erkan şu cümleleri kullanmıştır:

“Ders ilkokulda sevdirelmemiş bence. Sonrasında derse ilgisi giderek azalmış. Başarıma ihtiyacı hissetmiyor. Boş vermişlik var ve umursamıyor.”

Erkan'ın cümlelerinde dikkat çeken bir nokta: matematiğin ilkokulda sevdirelmemiş olmasıdır. Kullanılan bu dolaylı ifade, dersi sevmenin öğrenci dışında gelişen bir durum olduğunu anlatmaktadır.

5. BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Başarı ve Matematik Dersinde Başarı ile İlgili Sonuçlar

Öğrenci, öğretmen ve veli görüşmelerinde yoğunluk gösteren ya da dikkat çeken noktalar olmuştur. Öğrencilerin çoğunluğu başarıyı tanımlarken “hak ettiğini almak, hedefe ulaşmak ve derslerden 100 almak” ifadelerini kullanmışlardır. Öğretmenler başarıyı tanımlarken “sayısal verilerle ölçülen sonuç, öğrencilerin öğrendiklerini günlük hayatta uygulaması ve hedefe ulaşmak” tan söz etmişlerdir. Veliler, “insanın kendini gerçekleştirmesi, mutlulukla alınan not, hedefe ulaşmak ve çalışınca elde edilen şey” şeklinde başarı tanımları yapmışlardır. İlkokul öğrencisi olan Deniz’in annesi Derya’nın başarı tanımında “mutlulukla alınan not” tanımı ilginç görülmüştür. Deniz de annesiyle benzer şekilde okul başarısı ile ders sevgisi arasındaki bağdan söz etmiştir. O halde Deniz ve annesinin görüşlerinden yola çıkarsak, uğraşılan şey her ne ise başarılı olmak için sevmek gerektiği, sonucunda mutlu olmak gerektiği sonucuna varılabilir. Aksi halde elde edilen sayısal veriler, kazanılanlar başarı sayılmayacaktır; çünkü sonucunda kişi mutlu değildir.

Mülakatlarda katılımcıların ifadelerinde başarı kavramı hedefe ulaşmak, çalışma sonucunda elde edilen şey ve yüksek puan almak gibi tanımlamalar yoğunluk göstermiştir. Bu tanımlamalara literatürdeki başka çalışmalarda da rastlanması araştırmanın bu sonucunu destekler durumdadır (Turner,2007; Elmacıoğlu, 2012) Lise öğrencisi Cenk’in, hedefe ulaşmaya çalışırken yaşananları başarı olarak tanımlaması da literatürde yer almıştır (Kaya, 2011). Buradan başarının göreceli bir kavram sonucuna da ulaşılabilir. Çünkü bu çalışmadaki katılımcıların ifadelerinin, düşük-yüksek not ve başarılı-başarısız olmak kavramlarının kişiden kişiye ve yaş grubuna göre değişiklik gösterdiği belirlenmiştir.

Başarıda etkili olan faktörler konusunda ise katılımcıların görüşlerinde en sık rastlanan ifadeler cinsiyet, arkadaş çevresi, öğretmen ve aile olmuştur. Cinsiyetin başarıda etkili bir faktör olduğunu belirten katılımcılar sadece “cinsiyet” demekle kalmamış; kız öğrencilerin çok çalışmayla, erkek öğrencilerin ise kız öğrencilere nazaran daha az çalışmayla başarılı olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmanın bu sonuçları daha önce başka çalışmalarda elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir (Atmaca, 2010; Başgil,

2012; Ertuğrul, 2012; Saygılı, 2009; Temiz, 2014, Deveci, 2014; TIMSS ön raporu, 2016; Armağan, 2004).

Matematik dersinde başarı konusunda öğrenci görüşlerinde en fazla rastlanan ifadeler, test çözmek, tekrar etmek, dersi iyi dinlemek ve dersi sevmek üzerine olmuştur. Benzer ifadeler Taşdemir ve Taşdemir'in 2010'daki çalışmasında da yer bulmuştur. Yine öğrencilere göre matematik dersinde başarısızlığın başlıca sebepleri, çalışmamak, dersi sevmemek, odaklanamamak, doğuştan gelen özelliklerdir.

Öğretmenlerin görüşlerinde 2 öğretmen matematik dersinde başarılı olmak için yapılması gerekenleri öğrenci merkezli düşünürken, 1 öğretmen matematik dersinde başarılı olmak için öğretmen ve velinin etkili olduğunu savunmuştur. Öğrenci merkezli düşünen öğretmenler, matematik dersinde başarılı olabilmek için soru çözmek ve eksik bilgileri öğrenmek gerektiğini söylerken; öğretmen ve velinin etkili olduğunu söyleyen öğretmen ise dersi sevdirmek gerektiğini savunmuş ve bu görevi hem öğretmene hem de velilere yüklemiştir. Bulunan bu sonuçlar alanda da yer alan sonuçlardır (Yıldırım, 2010; Altun, 2009; Keklikci, 2011; Alkan, 2010; Baştürk, 2012).

Araştırmada görüşlerine başvuru alan öğrenciler matematik dersinde neden başarısız olduğu hakkında en çok “çalışmadıkları için, dersi sevmedikleri için, odaklanamadıkları için, doğuştan gelmeli, önyargılı oldukları için” yorumlarını yapmışlardır. Benzer sonuçlara alandaki başka çalışmalarda da rastlanmıştır (Altun, 2009; Alkan, 2010; Baştürk, 2012). Öğretmenler ise alandaki çalışmalarla benzer şekilde “dersi sevmemek, öğretmen faktörü, veli faktörü” ifadelerini kullanmışlardır (Yıldırım, 2010; Altun, 2009).

Başarı ve matematik dersinde başarı konusundaki görüşlere dayalı olarak; öğrencilerin matematik dersinde başarılı olabilmeleri için öncelikle dersi sevmelerinin ve sıkı ders çalışmalarının gerekli olduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte cinsiyet, aile, öğretmen, arkadaş çevresi de genel başarıda ve matematik dersi başarısında etkili diğer faktörlerdir.

5.2. Matematik Dersiyle İlgili Düşüncelere Dair Sonuçlar

Araştırmada mülakat yapılan öğrencilerin yarısı, matematiği sevdiğini ve bu sevginin içlerinden geldiğini belirtmişlerdir. Bu öğrencilerin matematik dersinde başarılı olması, matematik dersinin sevilmesiyle matematik başarısı arasında bir ilişki olduğunu

göstermiştir. Çünkü dersi sevmediğini veya konulara göre tavırlarının değiştiğini belirten öğrenciler matematik dersinde başarısız olan öğrencilerdir. Tabii ki bu, matematik dersinde başarılı olmak için tek şartın matematik dersini sevmek olduğu anlamına gelmez; ancak derse karşı tutumun başarıyı etkilediği söylenebilir. Bu sonuçlara alandaki başka çalışmalarda da rastlanmıştır. (Keklikci, 2011; Kinay, 2011) Matematik dersini sevmeyen öğrencilerden ikisi derste başarılı oldukları zaman matematiği sevdiklerini, bir öğrenci de matematikten nefret ettiğini ve bunun nedeninin eski matematik öğretmeni olduğunu söylemiştir. Öğretmen faktörü de matematik dersi başarısında rol oynamaktadır; ancak bu çalışmada da görüldüğü gibi sadece öğretmenin kendisi matematik dersi başarısında etkili değildir.

Çalışmada görüşlerine yer verilen öğretmenler, öğrencilerin matematik dersinde başarılı olduğu zaman dersi sevdiklerini, alt sınıflarda yaşananların öğrenci tutumunda etkili olduğunu anlatmışlardır. Öğretmenlerin bu ifadeleri, öğrencilerin ifadeleri ile ve alandaki diğer çalışmalarla örtüşmektedir (Keklikci, 2011; Kinay, 2011). Öğrencilerin başarılı olmadıkları zaman matematik dersinden korkmakta ve uzaklaşmakta olduğu düşünülmektedir. Daha önceki sınıflarda matematik dersinden korkan, başarıyı tatmayan öğrenciler matematik dersinden korkmaya devam ettiği tahmin edilmektedir.

Çalışmada görüşlerine yer verilen velilerin tamamına yakını matematik dersini sevdiklerini ifade etmiştir. Matematik dersini sevdiğini söyleyen veliler zoru başarma hissini ve öğretmeni sevmenin bunda etkisi olabileceğini de eklemişlerdir. Velilerin matematik dersine karşı tutumlarının, velilerin matematik dersi hakkındaki düşüncelerinin çocuklarının başarısını doğrudan etkilediği düşünülmektedir. Çünkü velilerin tamamına yakını matematik dersini sevdiklerini söylerken öğrencilerde bu sayı daha azdır. Araştırmada yapılan mülakatlar sırasında konu matematik dersi başarısı olunca velilerin daha bir ciddi olduğu görülmüştür. Diğer derslere nazaran matematik dersine ayrı bir önem verdikleri ve çocukların da bu durumdan etkilendiği düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan öğrenciler, matematik dersinde başarılı oldukları zaman zoru başarma hissini hoşlarına gittiğini, ailelerinin mutlu olduğunu, ödül aldıklarını anlatmışlardır. Matematik dersinde başarısız oldukları zaman ise üzüldüklerinden, ailelerinin kızdığından bahsetmişlerdir. Lise öğrencisi olan katılımcı ise farklı bir ifade kullanarak matematik dersine nasıl çalışıldığını bilmediğini söylemiştir. Matematik

dersinde başarıyı etkileyen faktörlerden biri olarak, ders çalışma yöntemlerinin bilinmemesinin etkili olduğu sonucuna başka bir çalışmada da rastlanmıştır (Baştürk, 2012). Öğrenciler matematik dersinde başarılı olurlarsa korkuları azalmakta, zoru başarıma hissinin de etkisiyle matematiğe daha olumlu bakmaktadırlar.

5.3. Matematik Dersinde En Başarılı ve En Başarısız Öğrenciler

Çalışmada görüşleri araştırılan öğrenciler, matematik dersinde en başarılı olan arkadaşları hakkında “en zeki, en hızlı, çok çalışıyor, inancı yüksek, tekrar ediyor, dersi derste öğreniyor” gibi ifadeler kullanmışlardır. En başarısız arkadaşları hakkında ise “çalışmıyor, kötü arkadaşları var, hep dışarıda, çalışma isteği yok, ilgisiz” yorumlarını yapmışlardır. Öğretmenlere göre matematik dersinde sınıflarındaki en başarılı öğrenciler; başarıyı istediği için, değer verdiği için, hedefi olduğu için, matematiği çok sevdiği için başarılıdırlar. En başarısız öğrencileri hakkında ise “ilkokuldan sevdirmemiş ders, aile ilgisiz, çevresi kötü, genelde sokakta” ifadelerine yer vermişlerdir. Bu gibi sonuçlar alandaki başka çalışmalarda da yer bulmuştur (Altun, 2009; Alkan, 2010; Taşdemir ve Taşdemir, 2010, Gülveren, 1996). O halde matematik dersinde başarılı olan öğrencilerin, -sınıf arkadaşlarının nitelendirmesine göre- zeki, hızlı, çalışkan, başarıma inancına sahip, düzenli ders tekrarı yapan ve dersi derste öğrenenler olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Aksu, G.,(2012). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Matematik Dersi Başarıları ile Derse İlişkin Tutumları, Eleştirel Düşünme Eğilimleri ve Mantıksal Düşünme Yetenekleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Alkan, V., (2010). Matematikten Nefret Ediyorum!. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(Temmuz, 2010/II), 189-199.
- Altun, S. A., (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarısızlıklarına İlişkin Veli, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Armağan, İ., (2004). Gençlik Gözüyle Gençlik: 21. Yüzyıl Eşiğinde Türkiye Gençliği. İstanbul: Kırkısraklılar Vakfı Yayını.
- Atmaca, A., (2010). Gençler Başarı Uzak Değil: Yalnızca 20 Adım. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Başar, M. (2001). Ailelerdeki Yanlış Başarı Algılamasının Öğrenciler Üzerindeki Etkiler.
- Başgil, A. F., (2012). Gençlerle Başbaşa. İstanbul: Yağmur Yayınevi.
- Baştürk, S., (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin Matematik Dersindeki Başarı ya da Başarısızlığına Atfettikleri Nedenler-Classroom Teachers' Causal Attributions of Student Success or Failure on Mathematics. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(7), 105-118.
- Covington, M. V., Teel, K. M., (2009). Öğrenci Başarısızlığını Yenmek: Öğrenme Nedenlerini ve Teşviklerini Değiştirmek (Y. Ö. Şallı (Çev.)). İstanbul: Prestij Yayınları.
- Creswell J. W. (2013). Araştırma Deseni (S. B. Demir (Çev. Ed.)). Ankara: Eğiten Kitap.
- Deveci, T., (2014). Başarılı ve Başarısız Algılanan Öğrencilere Karşı Öğretmenlerin Tutum ve Davranışları. Yüksek Lisans Tezi.
- Elmacioğlu, T., (2012). Başarıda Aile Faktörü: Ailede Huzur, Okulda Başarı. İstanbul: Yediveren Yayınları.

- Ertuğrul, H., (2012). İlk ve Ortaöğretimde Öğrencinin Başarı Kılavuzu. İstanbul: Nesil Yayınları.
- Frenkel, E., (2016). Aşk ve Matematik (C. Keskin (2. baskıdan çev.)). İstanbul: Paloma Yayınevi.
- Gülveren, H., (1996). Lise 2. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersinde Başarı ve Başarısızlıklarına Gösterdikleri Nedenler. Yüksek Lisans Tezi.
- Güler, A., Halıcıoğlu M. B. ve Taşğın S., (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kaya, Y., (2011). Anne-Baba ve Öğretmenler için Öğrenci Motivasyonu. İstanbul: Gerekli Kitap.
- Keklikci, H., (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Korkuları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi.
- Kinay, İ., (2011). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Korkuları (Diyarbakır İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi.
- Keskin, H. K., (2000). İlköğretim 2. Kademesindeki Başarılı ve Başarısız Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle İlgili Öğretmen ve Veli Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi.
- MEB, (2009). İlköğretim Matematik Dersi 1-5. Sınıflar Öğretim Programı. Ankara: MEB Yayınları.
- Russel, B., (2014). Eğitim Üzerine, (A. Uğur (Çev.)). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Savaş, E., Taş, S. ve Duru, A., (2010). Matematikte Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1), 113-132.
- Saygılı, S., (2009). Çocuklarımızın Başarısı Elimizde. İstanbul: Türdav Basım ve Yayın Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- Stewart, I., (2006). Genç Matematikçiye Mektuplar, (Z. Ertan (Çev.)). İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Taşdemir, M. ve Taşdemir, A., (2010). Okullarda Başarı ve Başarısızlık Olgusu: Tipik Öğrenci Davranışları Yönüyle Bir Durum Çalışması. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(2), 471-503.

- Temiz, N., (2014). Başarmak İstiyorum: Başarısızlık Sebepleri ve Başarma Yöntemleri. İstanbul: İskenderiye Kitap.
- TIMSS Ön Raporu, (2016). MEB Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Turner C., (2007). Herkes Doğuştan Başarılıdır, (G. Tümer (Çev.)). Ankara: HYB Yayıncılık.
- Yıldırım, İ., (2000). Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 167-176.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Van de Walle, J. A., Karp, K. S., & Williams, J. M. B. (2013). İlkokul ve Ortaokul Matematiği. Gelişimsel Yaklaşımla Öğretim (S. Durmuş (Çev. Ed.)). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

ÖZGEÇMİŞ

Araştırmacı, 1992 yılında Sivas'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Antalya'da, lise öğrenimini Sivas'ta tamamladı. 2010-2014 yılları arasında Cumhuriyet Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü'nde lisans öğrenimi gördü ve 2014 yılında Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. 2014-2017 yılları arasında Sivas Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı olarak ücretli öğretmenlik yaptı. 2017 den bu yana kadar da özel bir okulda Matematik-Geometri öğretmeni olarak çalışmaktadır.

EKLER

EK1. Mülakat Soruları

Mülakat Saati:

Mülakat Yeri:

Mülakat Tarihi:

Mülakatın Yapıldığı Kişi:

Mülakat Soruları (Öğrenci):

1. Sence başarı nedir? Başarıyı etkileyen faktörler hakkında düşüncelerini açıklar mısın?

2. Matematik dersiyle ilgili neler hissediyorsun? Bunun nedenini açıklayabilir misin?

3. Matematik dersinde başarılı olmak için ne yapmak gerekiyor sence? Sen bunları yapıyor musun? Eğer yapmıyorsan nedenini açıklayabilir misin?

4. Matematik dersinde başarılı veya başarısız olmak hayatını nasıl etkiliyor?

5. Matematik dersinde başarısız olmanın sebepleri ne olabilir?

6. a) Matematik dersinde en başarılı olan arkadaşını düşünelim. Sence neden başarılı?

b) Matematik dersinde en başarısız olan arkadaşını düşünelim. Sence neden başarısız?

Mülakat Saati:

Mülakat Yeri:

Mülakat Tarihi:

Mülakatın Yapıldığı Kişi:

Mülakat Soruları (Öğretmen):

1. Sizce başarı nedir? Başarıyı etkileyen faktörler hakkında düşüncelerinizi açıklayınız?

2. Matematik dersi bir öğrencide ne gibi hisler uyandırır? Bunun sebebini açıklayınız?

3. Sizce matematik dersinde başarısızlığın sebepleri nelerdir?

4. Matematik dersinde başarılı olmak için ne yapmak gerekiyor sizce? Öğrencileriniz bunları yapıyor mu? Eğer yapmıyorlarsa bunun nedeni ne olabilir?

5. a) Öğrencileriniz matematik sınavından düşük bir puan aldığında onlara nasıl davranıyorsunuz, sizce bu davranış onları nasıl etkiliyor?

b) Öğrencileriniz matematik sınavından yüksek bir puan aldığında onlara nasıl davranıyorsunuz? Sizce bu davranış onları nasıl etkiliyor?

6. a) Matematik dersinde en başarılı olan öğrencinizi düşünelim. Sizce neden başarılı?

b) Matematik dersinde en başarısız olan öğrencinizi düşünelim. Sizce neden başarısız?

Mülakat Saati:

Mülakat Yeri:

Mülakat Tarihi:

Mülakatın Yapıldığı Kişi:

Mülakat Soruları (Veli):

1. Sizce başarı nedir? Başarıyı etkileyen faktörler hakkında düşüncelerinizi açıklar mısınız?

2. Öğrencilik yıllarınızı düşünecek olursanız matematik dersiyle ilgili neler hissediyordunuz? Bunun nedenini açıklayabilir misiniz?

3. Matematik dersinde başarılı olmak için ne yapmak gerekiyor sizce? Çocuğunuz bunları yapıyor mu? Eğer yapmıyorsa bunun nedeni ne olabilir?

4. Çocuğu matematik dersinde başarılı olan veliler, bu başarı için neler yapıyorlar sizce? Siz de bunları yapıyor musunuz? Açıklar mısınız?

5. a) Çocuğunuz matematik sınavından düşük bir puan aldığında ona nasıl davranıyorsunuz, sizce bu davranış çocuğunuzu nasıl etkiliyor?

b) Çocuğunuz matematik sınavından yüksek bir puan aldığında ona nasıl davranıyorsunuz, sizce bu davranış çocuğunuzu nasıl etkiliyor?

EK2. Veli Bilgilendirme Formu

Değerli Veli,

Bu çalışmanın amacı, matematik dersinde başarısızlığın nedenlerini öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri üzerinden incelemektir. Bu amaçla ilkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki öğrenciler ile bu öğrencilerin velileri ve yine bu öğrencilerin matematik öğretmenleri (ilkokul öğrencilerinin sınıf öğretmenleri) ile görüşmeler yapılacaktır.

Yapılacak olan bu görüşmeler için Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmış olup okul yönetimi de bu konuda bilgilendirilmiştir. Yapacağınız bu görüşmeleri, konusu matematik dersinde başarı ve başarısızlık olan ve kıymetli görüşlerinizi öğrenmek istediğimiz bir sohbet olarak düşünmenizi, bilimsel bir çalışmaya katkıda bulunacağınızı bilmenizi isteriz. Bu çalışmaya katılmanızda herhangi bir rahatsız edici durum bulunmamaktadır. Görüşmelerin yapılacağı öğrenci, öğretmen ve velilerin isimleri saklı tutulacak olup sadece görüşleri bir yüksek lisans tezinde kullanılacaktır. Görüşmeler çocuğunuzun okulunda yapılacaktır ve tahminen 30-40 dakika sürmesi beklenmektedir.

Kıymetli görüşlerinizi ve tecrübelerinizi bizimle paylaşacağınız için şimdiden teşekkür ederiz.

TUĞBA BAHTİYAR

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

EK3. Araştırma İzni

T.C.
SİVAS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 92255297-605.01-E.3554186
Konu : Araştırma İzni
(Tuğba GÜLTEPE)

16.03.2017

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
SİVAS
MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi : a) Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünün 08/03/2017 Tarihli ve 30182376-730.08.03
-E.130091 Sayılı Yazısı.
b) Valilik Makamının 14/03/2017 Tarihli ve 92255297-605.01-E.3384866 Sayılı
Onayı.
c) Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün
07/03/2012 Tarihli B.08.0.YET.00.20.00.0-3616 Sayılı 2012/13 No'lu Genelgesi.

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Tuğba GÜLTEPE'nin, "Matematik Dersinde Başarısızlığın Nedenleri : Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri" konulu araştırma çalışması kapsamında, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen veri toplama araçlarının, gönüllülük esas olmak kaydıyla İlimiz Merkez İlçede bulunan ekte isimleri belirtilen okullarda uygulanması Valilik Makamının ilgi (b) onayı ile uygun görülmüş olup onay örneği yazımız ekinde gönderilmiştir.

Söz konusu araştırma çalışmasının bitiminde, araştırma yapan kişi tarafından sonuç raporunun bir örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Mustafa ALTINSOY
Millî Eğitim Müdürü

EK : İlgi (b) Onay Örneği (1 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Aşli ile Aynıdır.
16.03.2017
L. KELDAL
Şef

DAĞITIM :

Gereği :
-Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü

Bilgi :
-Ekte İsimleri Bulunan Okul Müd.

Muhsin Yazıcıoğlu Biv. No:23 SİVAS
Elektronik Ağ: <http://sivas.meb.gov.tr>
e-posta: arge58@meb.gov.tr; istatistik58@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: L.KELDAL / Şef
Tel : (0 346) 228 48 00 - 132
Faks : (0 346) 227 06 39

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 0f96-4ae8-3f3a-8398-2c61 kodu ile teyit edilebilir.